

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLUSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AF FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 30 JULI 1916.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

DAGENS SVENSKA "NÄKTERGALAR" I AMERIKA

AF IMPRESARIO

GUSTAVE THALBERG

ALICE SJÖELIUS

JULIA CLAUSSEN

MARIE SUNDELIUS

PÅ DEN AMERIKANSKA SÅNGKONSTENS himmel ha på senaste tiden en hel rad "stjärnor" med starkt lysande sken observerats, och då jag antager, att det helt säkert skall intressera våra hemmasvenskar att höra, hvilka de äro dessa landsmaninnor, som gjort sin lycka i det stora dollarlandets konsikretsar, vill jag härmed om dem meddela några närmare underrättelser.

Främst vill jag då nämna den från vår Stockholmsopera bekanta och i godt minne bevarade altsångerskan fru Julia Claussen. Hon är, som bekant, engagerad vid The Chicago Opera Company. Jämte Metropolitan-operan i New York räknar denna institution bland sina medlem-

LYDIA LINDGREN

JENNIE NORELLI

FRU CHILSON-OHRMAN

mar flera världsberömda artister än någon annan operascen i hela världen. Och en bland dess allra mest uppburna och populära stjärnor är just Julia Claussen. — De amerikanska tidningarna öfverflöda af berömdande recensioner efter hvarje hennes uppträdande. Så hade till exempel "The Musical Courier", Amerikas största och öfver hela världen spridda musiktidning, en gång i vint-ras en ställig bild af sångerskan såsom Ortrud i Lohengrin jämte en i hög grad berömd artikel under den vackra rubriken: "En stor sängerska, en kärleksfull moder, en idealisk maka". Artikeln slutar på följande sätt:

"Mme Claussen är lika stolt öfver att kallas en kärleksfull moder och idealisk maka som en stor sängerska. Till dessa egenskaper må tilläggas, att hon är en uppriktig vän, en blygsam och intagande kvinna, hvilken beundrare i detta land äro legio och hvilken musikalska öfverlägsenhet såsom sängerska har ställt henne i första ledet bland världens förmästare konstnärer."

För mig personligen utgöra fru Claussens framgångar ute i stora världen en källa till stor belåtenhet. Jag förutsade nämligen redan för 10—12 år sedan, att hon skulle kunna bli en världs-sängerska, och det gläder mig helt naturligt att finna mitt impressariomodome i så eklatant grad bekräftadt. Jag yttade nämligen, då jag en afton i sällskap med min vän Ivar Hedenblad hörde fru Claussen sjunga på vår opera: "Här har du en sängerska, som kommer att låta tala om sig, ifall hon har mod till att flyga ut i världen och pröfva sin lycka."

"Tror du verkligen det?" — svarade Hedenblad, och skakade tviflande på huvudet.

En annan svensk sängerska, som i Amerika svingat sig upp till de verkliga "stjärnornas" regioner, är sopransängerskan fru Marie Sundelius.

Redan sedan åtskilliga år tillbaka har denna intagande unga artist varit högt uppburen i Amerika, både af den svensk-amerikanska och om möjligt ännu mer af den rent amerikanska publiken. — Det var såsom kyrko- och oratoriesängerska hon först förskaffade sig namn och rykte, samt såsom en högt uppburen solist vid svenska sängarfester i åtskilliga amerikanska storstäder. Förre sommaren gjorde hon furor i San Francisco vid den i förening med världsutställningen därstädes arrangerade sängarfesten. Och instundande sommar är hon engagerad vid liknande fester i Omaha och New Britain.

Det är isynnerhet under de senaste säsongerna som Marie Sundelius' namn prydt olika af de mest betydande amerikanska konsertorganisationers program. Så har hon till exempel varit engagerad af åtskilliga stora "Symphony Societies", och i år har hon för tredje gången erhållit engagement såsom solist vid de ärligen återkommande musikfesterna i Worcester, Mass., en i Amerika synnerligen högt skaffad utmärkelse.

Sin allra största succés gjorde dock fru Sundelius sistlidne vinter vid två olika tillfällen i New York. Vid den ena af dessa konsalter kreerade hon titelpartiet i den italienska kompositören Enrico Bossis' oratorium "Jeanne d'Arc". — Samtliga kritici i New Yorktidningarna ägnade henne härvid de mest smickrande omdömen för hennes utförande af det kräfvande partiet. New York Times sade t. ex. bland annat:

"Marie Sundelius sjöng Jeanes parti beundransvärdt. Hon har en klar röst af ypperlig kvalitet, en artistisk stil samt en ovanligt tydlig diktion." — I "The New York Tribune" hette det: "Hvad beträffar folkarna af solopartierna förtjänar Mme Sundelius det högsta berömdet. Man hängaf sig åt beundran för skönheten och den sympatiska kvaliteten hos hennes röst. Intet mera väljudande har hörts i New York denna säsong". — New York Herald sade: "Mme Sundelius erhöi en ovation, som icke tillkommit någon annan artist i denna konsertserie".

Följden af denna stora framgång i New York var, att direktören för den berömda Metropolitan-operan fick sina ögon fästade på henne samt öppnade underhandlingar om engagement och den 8 sistlidne april undertecknade hon kontrakt med direktör Gatti-Casazza. Från och med nästa november månad blir Marie Sundelius sålunda kamrat med Caruso och åtskilliga andra af nutidens utmärkkaste och mest berömda storheter på sängens område.

Hvar och en som har förmånen af personlig bekantskap med denna vår intagande och trots alla framgångar så anspråkslösa och på intet vis bortskämda landsmaninna, tillönskar henne sitt hjärtligaste "lycka till" att hafva vunnit denna stor-

Gustave Thalberg.

artade och välförtjänta framgång. "The Metropolitan" i New York är nämligen världens berömdaste operascen, hvarifrån man vanligen stiger direkt till världsrykte.

Marie Lundborg-Sundelius föddes i Värmland, men kom vid unga år med sina föräldrar till Amerika och har växt upp i det musik-, konst- och litteraturintresserade Boston. Sedan ett tiotal år tillbaka är hon gift med dr. Gustaf Sundelius, känd sångare och musiker samt föreståndare för ett massageinstitut i Boston.

En af fru Claussens kamrater vid Chicago-operan är fröken Lydia Lindgren. — Angående denna svenska sängerska skriver en Chicagotidning följande: "Bland de yngre medlemmarna af Chicago Opera Company finnes ingen mer intagande personlighet än Lydia Lindgren, den fagra svenska artist som erhöi de ampelaste loford vid premiären af Massenet's Cleopatra. Hennes röst är utmärkt, hennes dramatiska begåfning är påfallande och få artister hafva ett så filltalande yttre, både hvad anletsdrag och figur beträffar, som denna unga sängerska. Hon har allt till sin favör: röst, artistisk utbildning och personliga egenskaper." — En annan tidning skriver: "Lydia Lindgren är en af de skönaste och talangfullaste stjärnor man någonsin kan påträffa. I likhet med Julia Claussen är hon svensk. Född i Midnattssolens land, det land från hvilket så många härliga stämmor kommit, är hon i besittning af den fysiska fulländning, för hvilken detta lands kvinnor äro berömda. I artistiskt afseende intager fröken Lindgren redan hög rang. Hon äger en ypperlig dramatisk mezzosopran af stor volym och den skönaste timbre, och hon använder sin röst med en intelligens som få sängerskor besitta. Med ungdom, skönhet, stämma och intelligens — en högst ovanlig kombination — hälsas fröken Lindgren välkommen i Amerika, liksom förut i Europa."

Jag måste bekänna, att fröken Lindgren är en för mig alldeles okänd storhet, men att döma af ofvanstående recensioner, jämte åtskilliga andra, hvilket det här blefve för långt att citera, har hon alldeles afgjort "slagit igenom" i Amerika, och vi hoppas att fortfarande få höra godt om hennes framgångar. Innan hon af direktör Cleofonte Campanini engagerades för Chicago-operan, hade hon gjort stor succés vid en konsert i New York samt i Paris och London.

Alma Peterson är namnet på ännu en svensk sängerska, som är engagerad vid operan i Chicago. Hon tillhör det allra yngsta gardet vid denna framstående institution, men har gjort stora framsteg därstädes i sin konst, och man hyser de bästa förhoppningar om en mycket framstående artistbana för den unga sängerskan.

En namne till nyss nämnda sängerska, fröken May Peterson, har under sista vintern tillvunnit sig de mest entusiastiska loford i de ledande New Yorktidningarna för sin underbart vackra sopran och sin behagliga apparition. Alla kritiker äro ense om att berömma fröken P:s konst och röst samt förutsäga, att hon kommer att bli en af de stora operastjärnorna. "Hennes röst är fullkomligheten själf," säger en amerikansk tidning, "och har dock ännu oanade utvecklingsmöjligheter." — Innan hon gjorde sin debut i New York, hade hon redan med framgång uppträdf på Opéra Comique i Paris. Följande

lilla historia berättas om huru hon först slog igenom.

Fröken Peterson hade i Paris af en händelse sammanträffat med den amerikanske operadirektören, som sökte efter en utländsk primadonna för ett stort uppförande af "Manon". Efter att ha hört fröken P. engagerade han henne ögonblickligen, i tro att hon var en världsberömd diva, och först sedan hon lagt publik och kritik för sina fötter, fick han veta, att den unga sängerskan endast var debutant. — Hon är, enligt New Yorktidningarna, en skön blondin, som förstår konsten att uppträda på scenen lika väl som hon förstår sängens konst.

Det är rätt egendomligt, att de amerikanska recensenterna i så hög grad blifvit tjusade ej blott af våra landsmaninnors röster och sängkonst utan äfven af deras skönhet och behag. Eller hvad sägs om följande utjutelse från en New Yorkkritikers penna angående en annan svensk sängerska, en fru Chilson-Ohrman.

"Härom aftonen framträdde på estraden i Æolian Hall den allra mest förtjusande Sèvredocka man kan tänka sig, personifierad af fru Chilson-Ohrman. Publiken blef utom sig af entusiasm, icke blott öfver hennes apparition och säng utan öfver hennes smakfulla kostym: den var något så äkta fransyskt och — chic. Den lilla frun hade icke en stor stämma, men en utomordentligt väl skolad sådan. Jag tror, under Jean de Reszke's i Paris ledning. — Fru Ohrman sjöng ett stort antal sänger och väckte rent af sensation.

Alice Sjöselius är en annan svenska som i vintras tjusade den amerikanska publiken. Hon har under de senaste fem åren idkat musik- och sängstudier i Tyskland och uppträdde förra sommaren inför det storherligtiga paret i Schwerin. Hon erbjöds genast engagement vid operan därstädes och skulle i sistlidne februari månad afresa dit för att tillträda sin plats.

Efter en konsert i Duluth, Minnesota, hennes födelsestad, skref en recensent: "Hennes svenska sänger togo första priset. Hon sjöng dem med sådant uttryck, att äfven de bland publiken, som ej förstodo språket, bibragtes det budskap som sängerna innehöll. Hennes filldragande personliga egenskaper reflekterades i hennes varma och färgrika röst, och man kan väl fatta hvilken framtid som väntar den unga sängerskan."

Esther Osborne, som för några år sedan var engagerad vid operan här i Stockholm, vistas för närvarande i Amerika och gjorde under vinterns lopp stor succés i Minneapolis, då hon sjöng Elsas parti i Lohengrin.

Mme Olive Fremstad kallas i Amerika för en svensk-amerikansk artist, fastän hennes härstamning är något kosmopolitisk. Hon är nämligen född i Stockholm af en svensk moder och norsk fader samt uppfosttrad i Amerika. Under många år var hon engagerad vid Metropolitan Operan i New York, och räknades där som den förmäststa kraften i Wagnerpartier samt högdramatiska roller. Numera vill hon ej binda sig vid någon särskild scen, utan gasterar vid olika större operor såväl i Amerika som i Europa. Hon har uppträdf med största framgång i Berlin, Bayreuth, London etc. — Under den förflutna säsongen har hon firat triumfer bland annat som Kundry i "Parsifal" i Chicago, och då hon i Boston utförde hufvudrollen i "Tosca". Musikkritikerna berömda hennes prestationer såsom varande det mest stor-slagna man någonsin varit med om. Och i Boston hade Philip Hale, "Boston Herald's" ryktbare recensent, knappt ord starka nog att prisa hennes både säng och spel. — Efter en konsert under mars månad i Æolian Hall i New York skref "The Tribune": "Hon gaf ett program på icke mindre än tjugo sänger, däraf 15 tyska och 5 skandinaviska, och måste på grund af publikens ovationer dessutom bjuda på en hel rad af extranummer."

Slutligen hafva vi att omnämna två svenska sängerskor, fru Jennie Norelli och fru Starberg-Hall, hvilka — den förra på operan i San Francisco och i New Orleans, den senare uteslutande såsom konsertsängerska — ha lyckats tillvinna sig i lika hög grad den rent amerikanska som den svensk-amerikanska publikens ynnest och bifall.

Såsom af ofvanstående synes, är Amerika för närvarande fullt af "nordiska näktergalar", hvilka med sina sköna stämmor, sin sängkonst och sina behag lägga dollarlandets publik för sina fötter. Det är ju glädjande, att de sålunda bidraga till att sprida glans öfver "the old country".

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:	Praktupplagan:
Helt år Kr. 6.50	Helt år Kr. 9. —
Halft år > 3.50	Halft år > 5. —
Kvartal < 1.75	Kvartal > 2.50
Månad < 0.75	Månad > 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästernueltsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonpris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser:
25 öre efter text.	30 öre efter text. 35 öre
30 öre å textsidan.	å textsidan. 20 % förh.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Lizinka Dyrssen.

FEMTIO ÅR FYLLER DEN 28 JULI AMIRALIN-
nan Lizinka Dyrssen, f. af Ugglas. Ett rikt och
solljust halfsekel ligger bakom henne, rikt på
lycka och glädje, rikt på dugande gärning i hem
och i samhälle.

Utgången ur ett högbildadt hem har Lizinka
Dyrssen från början haft de bästa förutsättningar
att utvecklas till något framstående. Hennes fader
var statsrådet, sedermera överståthållaren i
Stockholm, frih. Gustaf af Ugglas, hennes moder
friherrinnan Thérèse af Ugglas, f. Björnstierna.
På det vackra fädernegodset Lennartsnäs förlöt
hennes barndom under de lyckligaste förhållan-
den. Under umgänget med modern, en sällsynt
upphöjd och ädel personlighet, väcktes hos henne
den varma och äkta religiositet, den kärlek till
hem och fosterland, som varit och är de drivvan-
de krafterna i hennes lif.

Vintern 1880—81, då Lizinka Dyrssen nått 14 år,
hade frih. af Ugglas för sin dotter ordnat en liten
hemskola i Ofverståthållarehuset, familjens dåva-
rande bostad. I denna kurs var modern den le-
dande och undervisade själf i kristendom, under
det att de öfriga ämnena öfverlämnades åt sär-
skilda lärarinnor.

Samma år träffades familjen Ugglas af en sic
förlust. Efter endast ett par dagars sjukdom dog
friherrinnan af Ugglas. Slaget var hårdt och
drabbade väl på ett alldeles särskildt sätt den
unga dottern, som med den varmaste beundran
och kärlek varit fäst vid modern. Så ung och
så många nya, ansvarsfulla plikter! Men "sådan
moder, sådan dotter!" Det dröjde ej länge, innan
hon blef medelpunkten i det stora hemmet och för
sin fader och sina bröder en rik ersättning för
hvad de förlorat. Med de nya plikterna utveck-
lades hos henne nya krafter. Friskheten och
spänstigheten i hennes sinne spred solskens på
nytt i hemmet. Själf kände hon sig full af mod
och lifsglädje. "Om man skulle sätta en etikett på
mig, borde det stå: "la joie de vivre", skref hon
till en af sina vänner. Glädje och spänstighet äro
smittsamma, och Lizinka Dyrssen äger i hög grad
gäfvan att verka uppfriskande på andra. "Hon
är som en dryck friskt vatten", har någon träf-
fande sagt om henne.

I det Ugglaska hemmet möttes intressen af olika
slag: politik, litteratur, sociala och religiösa frå-
gor. Ur allt har Lizinka Dyrssen förstått att hämta
näring för sitt tankelif. Starka impulser till fram-
tida gärning fick hon redan där, och tidigt kände
hon längtan att få göra en insats i sitt folks lif,
alltjämt dock med en känsla af egen oförmåga.
Kanske det var detta, som mer än en gång kom
henne att säga: "Jag önskar att jag finge tolf
söner att uppfostra till riktiga svenskar!"

Snart se vi Lizinka Dyrssen stå såsom medel-
punkt i ett nytt hem, sitt eget. År 1889 gifte hon
sig med dåvarande kaptenen vid flottan, Wilhelm
Dyrssen, med hvilken hon är i det lyckligaste äk-
tenskap förenad. Väl blef det ej tolf söner, som
växte upp omkring henne, men de två, som redan
stå i fosterlandets tjänst, ha i rikt mått motsvarat
sin moders förhoppningar, och de tre brorsbarn
till hennes man, som haft sitt andra hem i det
Dyrssenska, ha också i djup tacksamhet återgäl-
dat henne hvad hon gifvit dem af kärlek och
intresse. Moder och husmoder är Lizinka Dyrssen
i ordets bästa bemärkelse. De många underhaf-
vande på Örakers gård förstå också att med
tacksamhet uppskatta sin matmoders trogna om-
vårdnad om dem.

Lizinka Dyrssen vet, att bildning och hög sam-
hällsställning förpliktar. Hon vet, att man ej får
lefva blott sitt eget lif i hemmet, hur kräfvande
det än må vara. Samhället kommer med sina
kraf, och Lizinka Dyrssen har villigt lydt kallelsen.

Amiralinnan Lizinka Dyrssen.

Det är i Röda korsets tjänst, som amiralinnan
Dyrssen gjort sin kanske betydelsefullaste gär-
ning utåt. I samband med Röda korsets 50-års-
dag kan hon fira 10-årsjubileum som ordförande
i Röda korsets kvinnoförening. Sedan våren 1916
är denna upplöst, då Röda korsets stora om-
organisafion genomfördes. Fru Dyrssen har varit
en af de tre delegerade som från Röda korset
fillika med några medlemmar af Drottning Sophias
Förening under två års tid utarbetat en plan för
sammanslagningen af dessa bägge föreningar och
har ägnat mycken tid och kraft åt detta omfat-
tande och kräfvande arbete. Efter omorganisa-
tionen är fru D. medlem af Svenska Röda korsets
öfverstyrelse, ordförande i direktion F. och vice
ordförande i Stockholmsdistriktet. Det är blott
en mening om att fru Dyrssen är synnerligen väl
kvalificerad att som en representativ ordförande
leda förhandlingarna. Under de gångna tio åren
som ordförande i Röda korsets kvinnoförening
har fru D. ledt två stora möten med represen-
tanter från lokalföreningarna i hela landet.

Bland andra institutioner, där Lizinka Dyrssens
framstående ledaregenskaper tagits i anspråk,
må nämnas Fredrika-Bremerförbundet, hvars sty-
relse hon tillhör och för hvars landthushållnings-
skola hon är ordförande, Moderata Kvinnoförbun-
det, bland hvars stiftare hon räknas, och Kvin-
noförbundet för Sveriges sjöförsvär.

På 50-årsdagen gå många varma önsknin-
gar till födelsedagsbarnet om fortsatt gagnande verk-
samhet i fosterlandets tjänst.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid
adresseras till Redaktionen af Idun,
ej till någon särskild medlem af
densamma.

Den underbara blomman.

Novell af EJNAR SMITH.

(Forts. fr. n:r 29).

ALLA STIRRADE PÅ WILHELM, OCH
hans syster Kristina, som just dukade af bor-
det, blef stående med en skål i handen, och
hon höll den så, att honungen började drypa
öfver kanten ned på golvet.

— Hvarför är allt så annorlunda än i går,
frågade Wilhelm bäfvande. — Hvar är mor?

— Hon är död, svarade fadern.

— Här är ju mor, jollrade den lilla ljusloc-
kiga flickan och sprang till kvinnan vid här-
den.

— Fader har tagit sig ny hustru, sade Pe-
ter, Wilhelms äldste broder med en sned
blick på den hemkomne.

— Det må väl ha varit hans rätt, inföll den
främmande kvinnan och började åter syssla
vid eldstaden.

Johannes Serdam tystade dem med en åt-
börd.

— Många år har du varit borta, sade han
till Wilhelm. — Naken och eländig kommer
du hem. Hvar har du varit?

I detsamma dansade flickebarnet fram till
Wilhelm.

— Ella vill blomman, ropade hon och
sträckte sig efter hans ros.

Men han lyfte den högre mot sitt bröst,
den hviskade till hans hjärta och hvad den
sade honom, började han förtälja. Så märk-
tiga voro orden, den lade i hans mun att alla
stodo som bundna af en dröm, medan han
talade, och de trodde sig se den förtrollade
lustgården för sina ögon.

Men när Wilhelm slutat, sträckte hans fa-
der handen emot honom.

— I djävulens våld har du varit, förtappade
son, sade han, — Gif hit helvetets blomman.

Wilhelm kände att han måste lyda, som
han alltid förr gjort, när fadern befallde.
Och den gamle tog rosen, slängde den på
golvet och förtrampade den med ett tungt
steg.

— Fader, fader, hvad gör I, klagade Wil-
helm och sjönk på knä vridande händerna
och med blicken fäst på foten, som kros-
sade hans blomman.

Det kved under sulan och rödt blod brast
fram öfver tiljan.

— Tag din broder med dig, sade så Jo-
hannes Serdam till sin son Peter — och gif
honom linne och kläder att skylta sig med.
Låt oss sedan gå till kyrkan och bedja för
hans själ.

V.

Peter Serdam klättrade före Wilhelm upp
till klädskammaren på loftet. Wilhelm följde
honom med sänkt hufvud, lam i sinnet af
sorg. Hjärtat stod stilla som på en död i
bröset, och han tyckte att hans blod sinat ut
på samma gång som rosens.

— Jag är bara en skugga, tänkte han. —
Jag kan aldrig få ro i vigd jord, jag som legat
så många år på havets botten.

Men han kunde inte förstå, att han fick
gå omkring så vid ljus dag och att ingen
märkte, att han var död. Så lefde han då
på samma gång.

Det var mörkt på vinden och Peter drog
undan dagluckan i takeet, så att solskenet
strömmade in genom gluggen. När Wilhelm
fick se den blå himlen, vacklade han fram
och knäppte händerna mot det gyllene
ljuset.

— Gode Gud, frågade han i ångest —
gode Gud, hvad har du låtit det bli af mig.

Konstfliten, Göteborg.

Mattor, gardiner,
möbiltyger, dräkttyger.

**Tvätt-
kläder**

St. Nygatan.

Kadettkostymer f. gossar, tvätt- & solkläda	Bla gossbyxor
ålder 2 4 6 8 10 12 år.	ålder 2 4 6 8 10 12 14 år
3.25 3.75 5.— 5.50 6.— 6.50	1.50 2.— 2.25 2.50 2.75 3.— 3.25
Hvita satin Kostymer m. blå garnering	Bomullsklädninngar af tvättäkt tyger
ålder 8 10 12 14 år	ålder 4 6 8 10 12 år
4.75 10.50 11.25 12.50	4.— 4.50 5.25 5.75 6.25

Österlund & Andersons A. B. — 11 Hötorget.

Konstnärligt verkningsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Preciserat noga vad som önskas.

Jag är Wilhelm Serdam, Johannes Serdams lille pilt. Hjälp mig, hjälp mig.

Då hänskrattade Peter åt honom.

Rundt om på loftet stodo kistor och skåp. Från takbjälkarne hängde rockar och dräkter, tröjor och kjortlar. Luften var kvaf, det blef tungt att andas så som det doftade af kvalmiga kryddor utströdda mot mått och mal. Flugorna domnade och föllo till golvet, när de vågade sig innanför dagluckan, och i en fälla, som stod bland skodonen och staplarne af lådor och skrin intill väggen låg en död råtta på rygg.

Peter slängde vårdslöst eller i vrede plagg efter plagg till Wilhelm och med de grofva skorna måttade han kasten så att de skulle råka och vålla smärta, men Wilhelm var så trött att han inte mäktade blifva vred.

— Där har du, din figgare, sade Peter till honom — och packa dig sedan i väg så fort du kan, innan far märker, hur du förvändt synen på honom, och vråker dig på dörren.

— Hvarför skulle han det? .

— Han är gammal nu och har svaga ögon, svarade Peter mulet — men skälm som du förstår väl, att du inte kan bedraga någon annan.

Med de orden klättrade Peter tillbaka ut för loftstegen, men innan han försvann, ropade han:

— Skjut igen dagluckan, när du är färdig. Det är låst allting häruppe, så du kan ingenting stjåla. Gack sedan ned på gården och två dig vid brunnskaret.

Wilhelm suckade och satte sig bedröfvad på en stor blå kista med brandgula snirklar, som solen belyste, så att man kunde se hur grann den var. Hans öde syntes honom så förunderligt och tankarne voro som en oredig härfva. En enda natt hade han varit borta, en enda natt, som räckt i många år. Nu var moder död och begravnen, en ny kvinna i huset och hans broder gjorde honom till skälm. Hur länge skulle hans fader kännas vid honom. Men Douve Allerts skulle reda upp tingen. Kunde han inte det, så Gud nåde den förledaren.

Medan Wilhelm tänkte hade han klädt sig, men då han kom ned från loftet, var huset tomt utom köket. Där puttrade den största grytan öfver elden, och Petronella, som tjänat i gården så länge Wilhelm mindes tillbaka, låg framslupa på golvet och skurade en blodröd fläck, som aldrig ville gå bort.

— Här får jag ligga, grälade hon för sig själf — skura och skrapa medan de andra sitta i ro och lyssna till Guds heliga ord. Såpa hjälper inte och sand lika litet.

— Där trampade fader rosen ihjäl, sade Wilhelm allvarligt och fläcken blir kvar så länge huset står.

— Åh nej, svarade gumman och steg upp — det skall bara hyfvel till. Hon strök hårfestarne ur pannan, satte händerna i sidorna och plirade mot Wilhelm med sina sluga råttögon.

— Ragatre, svor hon till — Peter må säga hvad som helst men du är vår Wilhelm ändå, så sant jag här står.

Wilhelm gick fram och slog armarne om henne, en sådan liten gumma hon hade blifvit, han hade somnat i hennes knä vid vinterbrasan och hon hade smugit äpplen och nötter till honom när han fått bannor af mor och far.

— Minns du så ofta du strök honung på brödet åt mig utan lof, sade han.

Hon sköt honom från sig och såg mysande på honom.

— Stor har du blifvit, pratade hon — stor

MED RIKSMARSKALKEN, EXCELLENSEN greve Ludvig Douglas, som helt hastigt afled i Lysekil den 20 juli, bortgick en i flera afseenden märklig man, en ställig ädling och en rastlös arbetande och verksam personlighet. Grefve Douglas härstammade i rätt nedstigande led från den berömda skotska adelsläkten Douglas och var son till öfverstekammarjunkaren greve K. J. V. Douglas och Lovisa Katarina von Langenstein und Gondelsheim, dotter till storherlig Ludvig I af Baden i dennes morganatiska äktenskap med Karolina Werner. Född i Zürich 1849 fick han sin uppfostran i Tyskland, men kom som ung student till Sverige och tillhör det med hela sin gärning. Som godsägare i stort, som politiker, som landshöfding och som medlem af konungens råd har han gjort betydelsefulla insatser i Sveriges öden. I Östergötland, där han som höfding styrde i tio år och där han bott på det vackra Sjämnorps gods största delen af sitt lif, bevaras hans minne troget. Från 1911 var greve Douglas riksmarskalk, en hofcharge, som han skötte på ett glänsande sätt.

och grann. Men håret ditt har visst inte sett kam på år och dag. Det är som en tofvig björnfäll. Sätt dig på bänken skall jag reda det åt dig, så att du blir len i manen som kungens häst.

Wilhelm lydde och medan hon kammade honom, berättade hon, hur hans moder sörjt sig till döds, då han blef borfa och de funno hans båt landdrifven långt inåt Norge. Hon talade och talade och han hörde tyst på, hennes röst ljöd så fjärran och det var som det hon sade aldrig hade händt. Men när hon var färdig, lade hon ny ved under den puttrande grytan och kastade det afkammade håret på elden.

Det hade just skett, då dörren gick upp och Ella, det ljuslockiga flickebarnet, kom in. — Är det så dags redan, utbrast gumman vid elden — då måste jag ned i källaren efter ölet.

Hon grep en stänka ur skåpet och for ut med fart.

Barnet stod och fittade under lugg bort

till Wilhelm, men snart kom det till honom och kröp upp i hans knä.

— Mor brände opp den döda blomman, sade hon ifrigt — men ett litet grönt blad blef det kvar och det skall nye bror få.

Hon räckte honom det lilla bladet, som hon gömt så noga hos sig, att ingen kunnat märka det, och så snart Wilhelm kände det i sin hand, började hans hjärta klappa af glädje och han böjde sig ned och kysste barnet i sitt knä.

— Lill-syster, hviskade han. — Guldlock, lilla guldlock.

Då gick det i dörren igen. Det var kyrkfolket, som kom tillbaka, men när modern fick se sitt barn i Wilhelms knä, rusade hon fram och ryckte det ifrån honom som från en fiende.

Ändå ville inte glädjen försvinna ur Wilhelms bröst och han log, då den lilla grät och ropade efter honom i sin mors armar.

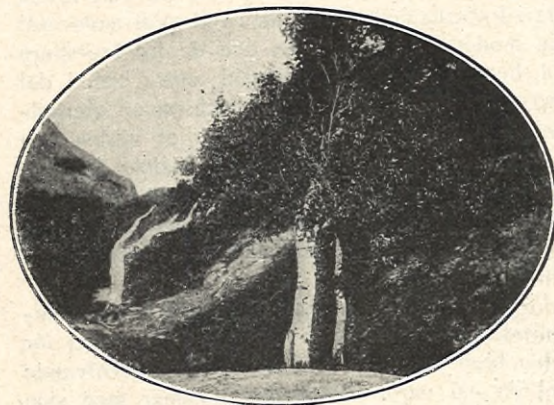
VI.

Allert Douvesson var så till åren, att han inte orkade stiga upp längre. Han låg stilla i sin säng dag från dag och år från år väntande på döden. Värken malde i hans kropp, men ingen klagan trängde öfver hans läppar. En outgrundlig fred hvilade öfver hans blinda ansikte och ödmjuk för Guds vilja bad han morgon och afton samma bön om förlossning. Annars låg han mest tyst och kammade med skälfvande fingrar sitt långa hvita skägg, som till sist flöt öfver sängkanten ända ned till golvet.

Allerts stuga var så gammal att den inte hade några fönster och taket gick nästan ned till marken. Från eldstaden midt på golvet hvirflade röken upp och låg ibland kvar som ett grått töcken under åsen innan den sökte sig ut genom lyret. När glöden bäddades under askan om kvällen och luckan drogs för i taket, fylldes stugan af mörker och köld. Då frös Allert under sina färlar och fick inte sofva. Stundom kom det en outransaklig ångest öfver honom, och det var mestadels när stormen röt om knutarne och gnällde i springor och hål. Efter sådana nätter kunde han nämna namnen på dem som förgåtts ute på hafvet och därför trängdes i morgongryningen ängsliga kvinnor och barn vid hans säng. De gjorde eld åt honom och medan lågorna flammade upp, föllo de ned på sina knän och lyddes andäktiga till hans eviga bön om döden. När han slutat, sade han dem hvad de ville veta och gråtande eller hugsvalade vandrade de dädan.

Så hade Wilhelm Serdams mor kommit morgon efter morgon, men aldrig hade han kunnat gifva henne ett tröstens ord, aldrig den domen hon fruktade. Därför tvinade hon bort och hennes röst blef allt mattare.

(Forts.)

”Den förtrollade lusigården” på Helsö.

Pellerins Grädd- och Växt-Margarin
ersätta det finaste mejerismör.

Från de kungligas sommarvistelse.

Konungen mottages på Särö. Foto Anna Backlund.

Mon Amie.

HON VAR FRANSK FRÅN HJÄSSAN TILL fotsulan, men hon tillhörde det Frankrike, som icke är så allmänt känt — det Frankrike som Jean Christophe fann personifieradt i sin vän Olivier, en värld af blixtrande idéer, ideal och hänförelse.

Hon hade valt mig att konversera med blott och bart därför, att jag, då jag inskref mig vid Sorbonne, häktat den upplysningen till mitt namn, att jag var en person som skref en smula. Jag kände mig ensam i den stora staden, och enligt gängse sed annonserade jag på anslagstaflan efter sällskap, någon hvars inressen sträckte sig lifet längre och högre än till dagens on dits. Jag hade dock icke väntat mig ett svar från en ung flicka, som såsom hon sade mig i en förtjusande liten biljett, var nitton år och nyss slutat sina studier.

Dessa studier utgjorde en lämplig inledning vid min första visit i det gammalmodiga hemmet i Batignolleskvarteret. Hon hade börjat sina studier i ett underbart gammalt kloster i Bourges, då hon var endast fem år gammal, och i samma stad hade hennes farmor bott, en mycket gammal och kärleksfull dam, som min vän besökt så ofta hon kunnat slita sig loss från de vaksamma nunnorna. I farmodern hade hon funnit sin verkliga mor, ty hennes föräldrar hade då bott långt borta i Bretagne. Då den gamla damen dog hade min vän att möta en tom värld och att på nytt bekanta sig med sin mor, som hon med gaf hon föga sympatiserade med. Men hon var en flicka, som lärt sig sin *devoir* och hon ville icke såra sin mor.

Då vi en eftermiddag togo vår första promenad genom Musée Clunys mörka salar, anförtrodde hon mig, att vid farmoderns död hade hon genomgått en svår kris, som uppdagat för henne hur flyktigt lifvet i verkligheten var och hur mycket hon fruktade att dö. Jag begagnade hennes farmors lefnadsglädje vid fyllda åttiofyra år såsom ett argument för att öfvertyga henne, att hon kunde godt uppskjuta sin ångest till längre fram, men hennes spröda ungdom tycktes redan känna de piskande vingslagen. Då hon talade hade

Konungens bostad under Särövistelsen, kammarherre Wollmar Boströms sommarvilla Skogshyddan. I denna byggnad har äfven Karl XV bott en sommar, och just i dagarna för 50 år sedan hade hertigparet af Dalarna en tillfällig sommarbostad där. Foto Anna Backlund.

hennes ansikte det tankfullt allvarliga uttryck, som inga släder förmå utplåna, det afspglade samma förtrolighet med outsägbara saker, som såsom en gyllene tråd löper igenom den franska poesin. Fastän hon växt upp långt ifrån Bretagne fanns det mycket af bretagnarens tålmodiga melankoli i henne. Förfädernas karaktäristika hade gått henne i blodet. Hon kunde värtaligt tolka de tafolor i Luxembourg-gallerierna, som hade motiv från Bretagne, och hennes vackra artikulering framtröllade själfva folksjälen ur en Collets, Bretons och Carrières dukar. Hon förstod dessa människor.

Men hennes natur var ett brokigt hvarjehanda och om vi vid våra samtal först pejlade djupet af hennes själ, så kommo vi dock snart på grundare vatten. Hennes ord och tankar löpte fortare än något utländskt medium kunde följa med och omöjliggjorde hvarje annat språk än hennes flygande franska, hvilket vi också kommo öfverens om att endast använda oss af. Förresten betydde det mindre med hvilket språk vi rörde oss, ty vår konversation blef ett utbyte af idéer snarare än ord. Eller rättare sagdt: hennes själ var ett Klondyke där jag laglöst ströfvade omkring och utstakade mina claims, gjorde mina upptäckter.

Sedan jag något så när orienterat mig

började jag med att antaga, att hon var en uppriktig och rättrogen katolik och antydde att hennes allvarliga lifsåskådning skulle föra henne i kyrkans armar. Hon gjorde gäck af mina anspelningar. Nunnorna voro icke ovänliga, sade hon, men fasligt hårda och frångbröstade och de brydde sig icke om teater och böcker, som hon för sin del älskade.

Hon trodde på Gud. "Et le théâtre", sade jag, hvilket roade henne. Men de kristliga dygderna skapade kärlekslösa karaktärer och afstängde en så grymt från den värld, där det fanns så godt om fascinerande idéer och hugskott. Men trodde hon då icke på kyrkan, dess präster och dogmer efter en fjortonårig religiös dressyr och kristlig omvårdnad?

Hon förnekade sin tro på ett obeskrifligt lifligt sätt. En förhärdad agnostiker skulle ha förrådt större försagdhet vid förnekandet af sin tro på dogmer och bibeln, än denna unga flicka. Hvad bibeln beträffar, kunde den gå an för fem års barn. Och den bitande ironi hon inlade i "enfan^ts de cingans" afslöjade den lucida intelligens hvarmed det franska förståndet skär igenom hvarf på hvarf af ordvrängningar och kompromisser. De flesta fransmän, som förlora tron på Gud, gå raka vägen till ateism. Hennes förlust var ingen barnslig dröm eller nyck; hon trodde ännu på Gud. Men en väninna, som var dotter till en kyrkoherde i en af de största församlingarne i Paris, hade skvallrat ur skolan och min vän beärlade med maliciös ironi allt hvad hon sagt. Skulle hon bikta sig för präster, som så bröto sitt gifna löfte? Bikt var något odiöst i hvilket fall som helst. I klostret hade hon sysselsatt sig med att hitta på synder. Hon kunde visserligen gå i kyrkan på påskdagen, men hon kunde icke förmås ta sakramentet; dock lade jag märke till en förtjusande lapsus då vi en gång tillsammans besågo Notre Dame: på tröskeln stannade hon för att korsa sig med heligt vatten — en sublim scen.

Hvar hade hon fått sådana idéer ifrån, innesängd i ett kloster, som hon varit? Ah,

Prins Wilhelm har i dagarna i Mölle gjort en lyckad uppstigning öfver Oresund med ett af flottans hydroaeroplan, fördt af löjtnant Fritz Netzler. Bilden är tagen ombord på torpedbåten Castor i Mölle hamn. Foto P. Lundh.

de ligga i luften i det moderna Frankrike. Hvar skulle man icke få dem inympade på sig? Den nya andan genomtränger till och med klostermurar. Inget ställe är längre så heligt, att man icke där kan hänge sig åt fri kritik, granska, analysera och förkasta — just som min mörkhårade vän utan minsta skenhelighet eller skrupler obarmhärtigt förkastade alla idéer, som icke tycktes peka ut fastare grund på lifsgungflyet.

Ehuru van att tumla omkring i intellektets virrvarr fann jag hennes intelligens nära nog skrämmande. Jag kunde sitta nästan hjälplös och lyssna till hennes glödande tal. Hennes frihet gaf dråpslaget åt alla mina föreställningar om fransk etikett, franska seder och franska förbud. Hur kunde denna bleka, aktningvärda mor, som jag presenterades för då hon en dag som hastigast passerade genom rummet där vi sutto, tillåta sin dotter att vandra fritt omkring med en vildt främmande man? Hennes svar kom så öfvermodigt och afgörande att jag öfvertygades om att åtminstone på en fläck af jordklotet hade generationers ständiga konfliktfråga blifvit löst: 'Je me permets!' Hon lät mig förstå att till att börja med hade hennes mor varit litet motsträfvig, men nu var det ej längre fråga om huruvida hon fick 'vivre sa vie.' Och hon trodde verkligen att genom att lossa på onyttiga band hade modern själf gått ett steg framåt i personlighetsutveckling. Min frigiorda vän vågade mycket, tog stora risker, lekte med lifvets äfventyr. Men så visste hon också hvad som fanns där af både godt och ondt.

För att låta hennes individualitet riktigt slå mig med skräck tog jag henne en eftermiddag till ett litet men fashionabelt "tea room" vid Rue Rivoli, där ladies and gentlemen läsa Punch och Spectator medan de mumsa på sylt och kakor. De väluppfostrade och diskreta britterna togo emot oss med ett bombardemang af nervöst ogillande, fientliga blickar. Det var en skrikande inkongruitet att se hennes mörka, lefnadsglada, outgrundliga personlighet i denna fromma, tomma miljö, det visade mig bättre än något annat hur äkta den låga var som brann i henne.

Då vi spatserade i Luxembourg eller sutto på järnstolarna i Parc Monceau kunde vår vänskap mången gång liknas vid en intellektuell orgie. Svårigheten att hålla jämna steg med hennes flygande tunga och att inspiska mina egna tankar i det franska idiomet var visserligen tröttsam, men det var den fascinerande trötthet, som alla uppfäcksresande känna. Min första impulsiva anmärkning om Gud besvarades med en hel breddside af moderna idéer. Ingen af vår tids sociala strömningar tycktes ha undgått henne, fastän hon varit inspärrad i ett sömnigt kloster. Hon flammade upp vid blotta nämandet af ordet "socialist". Dock hade hon mycket dimmiga begrepp om det socialistiska programmet.

Men först och sist var hon feminist. Hennes feminism var dock icke ett utslag af ofillfredsställda sexuella insfinkter, det var ekonomiskt oberoende hon stred för. Ekonomiskt oberoende var en kardinaldogm i min unga väns trosbekännelse.

Giftermål stod i låg kurs, det var befläckadt af kyrkan, under det att det borgerliga äktenskapet var en illaluktande institution. Däremot gillade hon en "union libre", men den måste lojalt hållas af båda parterna. Såsom ett ideal var denna form af äktenskap desto mer förjusande som det anfägligen var ouppnåeligt. Egentligen voro alla män malhonnetes, trodde hon, men om hon en dag fann en man, som icke endast såg kvinnan hos henne, utan människan tvärs

igenom allt, så skulle hon dansa naken för honom — till belöning. Men vidare angelägen om mannen som sådan var hon inte. Lif var lif och frihet var frihet och det var höjden af lyckalighet att vara en modern kvinna i en modern värld.

Innan hon tog sitt öde i egna händer hade hennes föräldrar försökt gifva bort henne på det ortodoxa sättet. Utan minsta spår af själfmedvetande dramatiserade hon för mig en underbar scen: en korrekt fransman reciterande en patetisk kärleksförklaring, hennes själfbehärskade motspänstighet och slutliga nej tack. Denna episod, eller rättare dessa episoder, ty samma scen utspelades fyra gånger, skulle i en liten svensk bourgeoisie lif ha varit kriser af triumf och glädje och i hvilket fall som helst obeskrifligt skattade hemligheter, men hon serverade mig dem med en kallblodig öppenhjärtighet, som var verkligt uppriskande och visade till hvilken obetydlig roll hon degraderat giftermålet. Hon önskade vivre sa vie och därmed punkt. Om ett giftermål kunde anpassas efter denna formel, godt och väl, då kunde hon kanske tänka på saken. Men det fick aldrig nedsänka eller förslafva henne. Oräkneliga franska kvinnor kunde både sköta ett hem och förljåna sitt eget uppehälle, sade hon; hvarför inte också hon? Hon ville alltid vara fri och hennes vackra ögon lyste då de oförfärdt blickade ut i en värld, som hon skulle öppna som ett annat ostron.

Hon gjorde sig få illusioner om denna värld. För att vara kvinna och fransyska visade hon verkligen en syperb likgiltighet för dess glittror. Jag försökte att brutalt snärja henne för att få henne att medge, att hon försmådde le monde därför att hon på grund af brist på pengar eller prestige hölls utestängd från den. Hennes värtaliga ögon nära nog dräpte mig med lifligt förnekande. Hon föraktade dessa "dockor", hvars enda lifsuppgift var att bära kläder. Hennes egen eleganta men diskreta tailleur vittnade icke om affektion utan var endast hennes sätt att visa att hon var mer än en poupée. Hon sade det icke, men jag visste väl att hon visste, hvilken charmant poupée hon skulle ha blifvit.

Åtskilliga af hennes vänner voro glada och världsliga. Hon talade om dem med samma förjusande uppriktighet som hon talade om sig själf, retuscherande deras ovärdighet i en ton, som var absolut fri från malice. Några af vännerna afskuggade hon till ett nästan ingenting. Men hon försmådde att begagna deras misstag eller små felsteg som en häfstång för sina egna dygder.

Hennes lågande öppenhjärtighet belyste hvarje detalj i hennes lif. Vi löpte utefter många branta afgrunder, men språket var alltid vår räddningsplanka. Franska språket har upptrampade stigar öfver många farliga ställen, det är som enkom gjordt för att utan försagdheter eller hyckleri uttrycka situationer och antydningar, som andra mera klumpiga språk ängsligt dölja.

Min unga vän var mycket nyfiken att höra huru en jämförelse mellan henne själf och stockholmskan skulle utfalla. Hon hade en gång träffat samman med en sådan och funnit denna, visserligen icke en docka, men föga sympathique och svår att förstå. Jag måste säga min vän hur oöfversättbar hon var. Jag försäkrade henne, att i Stockholm skulle hon anses som en enfant terrible. Hennes öfversvallande idealism skulle komma alla hon kom i beröring med att känna sig obehagliga till mods. Det sinnliga välbehag hvarmed hon hängaf sig åt sina ideella orgier skulle icke rätt passa samman med stockholmska umgän-

gesvanor. Jag sade min vän, att då stockholmskan har några egna ideer — hvilket är sällsynt — så äro de fämligen oartikulerade, att de unga stockholmskorna på det hela taget utgöra en hel ungskog af förtegenhet, öfverdrifna värden och sällsam ologiskhet. Hur ängsligt rädda äro de icke om sina personligheter och hvilken misstänksam vakt hålla de icke öfver uppriktigheten och öppenheten!

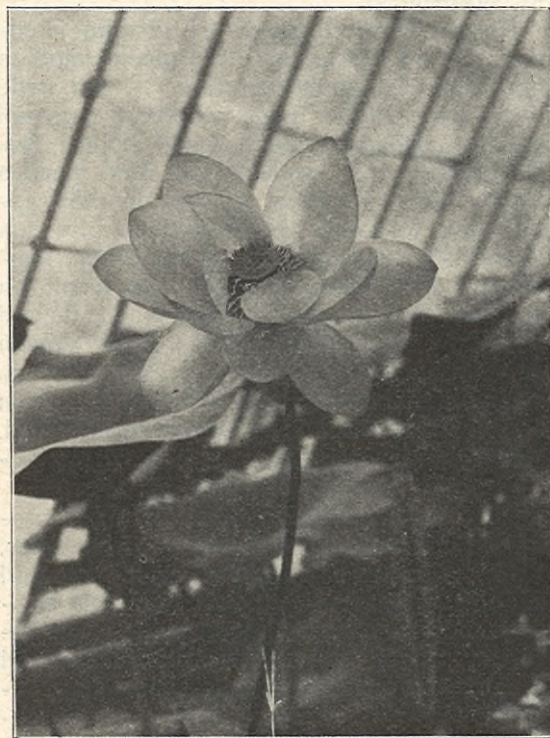
Jag var kanske en smula grym vid min visektion af stockholmskan, men min vän slukade hvarje ord. Jag tror knappast hon förstod, ty för henne existerade bara ett anlingen — eller. Anlingen var lifvet en dockvärld eller en stor hvirvel att brottas med, utreda och tänka öfver.

Det var en angenäm öfverraskning att möta mina egna ideal hos en parisiska. I den intellektuella flirt vi bedrefvo i museer och parker började jag till sist misstänka något jättelikt smicker. Voro hennes entusiasm och finhuggna ideer genuina, eller hade hon genom någon mystisk intuitiv process anticerat mig? Trodde hon eller kunde det väntas af mig, en nomadiserande tidningskorrespondent, att jag skulle förälska mig i henne? Jag vet väl, att om jag förälskat mig, skulle det icke ha varit i henne själf utan i det Frankrike hon personifierade. Det är ett sällsamt klimat, det franska: man absorberar ideer och ideal som jorden dricker regn.

Hon afgudade sitt land och alla dess mystiska värden och aspirationer. Då hon hörde att jag ämnade resa till Berlin, ryckte hon till af smärta. Hon ville icke tro mig. Jag blef med ens en vulgär resande, som besökte till och med barbarernas land. De voro hennes lands fiender och en vacker dag skulle de kasta sig öfver hennes land. Frankrike väntade anfallet med fatalistiskt lugn. Hon önskade icke att vara en man, men hon önskade att de skulle tillåta kvinnor att vara soldater. Emellertid skulle hon låta värfva sig som sjuksköterska, om kriget kom.

Kriget kom hack i häl på hennes entusiasm. Hon har antagligen redan länge varit vid fronten med hjärtat fullt af stolthet och medlidande för det Frankrike hon älskade så högt. För mig åtminstone var hon en glödande symbol af dess odödliga själ.

T. KAMP.

Ett ovanligt vackert exemplar af indisk lotus (Nelumbium speciosum) blommor för närvarande i Bergianska trädgården nära Stockholm. Foto Ellqvist.

Kaffeservis dekorerad med blommor.

VI.

Husgerådssaker för sommarnöjet.

SOMMARNÖJET ÄR EN UTMARKT UPPFINNING för barnen och hufvaden, — alla humoresker och kåserier till trots. — För husmodern däremot blir "återgången till naturen" ibland allt annat än en idyll. När det är svårt att skaffa mat och is, långt efter dricksvatten, råttor i källaren och husets herre plötsligt kommer med oväntade gäster — ja, då önskar hon innerligt att hon kunde servera matpulver i stället för smörgås, fisk à la daube och krusbärspaj. Men det finns ju medel att åtminstone till en viss grad förebygga dylika uppskakande situationer. Den erfarna husmodern tar från första början med tillräckligt med hushållssaker, ty hon vet att de i alla händelser vid sommarens slut ha, en efter en, gjort resan till landet. Och så sparar man ju alla listorna! Vidare finns det i handeln en del hushållssaker, speciellt afsedda för landsvistelsen, som det lönar sig att oftra en slant på. Det gäller bara att välja dem med förstånd, ty hvar finns väl sådana hekatomber af skenbart praktiska men i grund och botten fullkomligt onyttiga ting som just i en bosättningsaffär? Låt oss alltså sätta upp vår lilla önskelista!

Nu när det finns så godt om billiga landsserviser rösta vi absolut för en sådan servis med lustiga allmogemönster i glada färger. Det blir billigare i längden för att ej tala om trefnaden. I stället för de forna glasfilbunkarna köpa vi filbunkar af lergods eller porslin. De gå icke så lätt sönder i isskåpet, och på is måste de stå — det ligger ju i filbunkens idé att vara iskall — och de äro mer tilltalande för ögat. De släta bruna lerburkarna, som äro gula inuti, se nätta ut för sina 30 öre, och de mörkbruna Höganäs-bunkarna med sitt gröna mönster äro en verklig prydnad för bordet. Lergods passar nu en gång så förträffligt ihop med den rustika sommarrätten. Men de små porslinsskålarna med sina röda och blå allmogebloster försvara också sin plats, särskildt om det finns servis i stil med dem. På smörgåsbordet är det onekligen trefligt med ett måladt rädisfat med hål, genom hvilket vattnet kan afrinna. Detta fat, som för öfrigt kostar 2 kronor, är ju dock lika litet som de bemålade gurk- och sillfaten någon nyhet för året. Alldeles ny däremot är lerkaraffen för att hålla vatten kallt. Materialet är detsamma som i den allbekanta smörasken Rigor och effekten lär vara lika god. Dessa karaffer finnas i två stor-

Ur husmoderns önskelista.

lekar, af hvilka den minsta kostar 2:50. En annan mycket sympatisk nyhet är puddingformarna i tjockt hvitt porslin och med nickelspänne omkring. De äro egentligen afsedda för kokning i vattenbad, och deras stora fördel framför bleckformarna är naturligtvis, att de ej rosta och att de se aptilligare ut. På sommaren bli de dessutom umärkta till à la daubeformar. Pris 2:50—3:75. Apropå formar, så är sista nyheten i eldfast porslin matgrönt med silfverrand, som man kan få i bosättningsaffärer i Stockholm.

Smörgåsbrickan har ju hittills uteslutande varit ett restaurangbegrepp. Nu lanceras den som en sommarnöjesartikel och ser mycket tilltalande ut i helhvitt porslin. Den större sorten är rund med sex afdelningar till 2:50, den mindre är rektangulär med tre afdelningar. Helhvita äro också de nya porslinkakfaten, som äfven kunna användas som brickor. Annars är det det rosiga och blomstriga porslinet, som dominerar öfverallt, i bärserviser af tysk fajans, i spilkumar och kaffekoppar. När ni dukar till kafferep, sätter ni fram på den blommiga duken Rörstrandsservisen från mormors tid, den hvita med upphöjda blå blommor. Den har åter blifvit otroligt populär liksom så mycket annat från Biedermeiertiden. Eller — om ni föredrar en ytterst billig modärn

Bärservis.

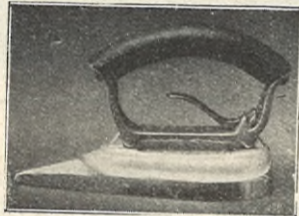
servis — de nya hvita kopparna, där en halfutslagen ros eller en klase röda bär är det enda dekorativa elementet. Har ni en Biedermeierkopp passar det utmärkt med en virkspets som handarbete, om ni håller på stil nota bene. Den virkade spetsen går — och med rätta — en ny renässans till mötes. Men tag merceriserad tråd till er gammaldags mellanspets i stället för den vanliga ankartråden — det blir vackrare!

Låt oss emellertid återgå till hemmets laboratorium och de finare apparater som behövas i ett kök, där det — äfven på sommaren — lagas komplicerad och "arbetad" mat. Då finna vi en potatisskärningsapparat för fransk potatis, som reducerar arbetet till ett minimum, innan potatisen lägges i flottyrpannan, en passermaskin med vef (6:50) är också arbetsbesparande, och bland andra nyare hushållssaker påträffar man en grädsättningsapparat i porslin, ett järn för väffpotatis och en majonäsvisp, hvilken senare betingar ett pris af 4 kr., förnicklad 5:50. Till de mera öfverflödiga artiklarna hör äggkokaren, ett fimglas eller räffare sagdt 5-minutersglas, hvars röda sand rinner ned under en tidrymd af 5 minuter öfver den i minuter indelade skalan.

I hvilket landskök som hälst skall man nog med glädje hälsa blusstrykjärnet, hvars långa spets tränger ordenligt in i blusens alla veck och rynkor. Järnet kan användas på spis eller gas och belingar ett pris af 2:75. Handdukhängaren af hvit celluloid för 1 kr. är en praktisk nyhet och lätt att hålla ren. Intet hem borde sakna ett brödhälsster, utan hvilket man aldrig kan vara viss om att få välrostadt bröd, som ju både är nyttigt och delikat och blott användes allt för litet vid våra svenska frukostar. Det finns flera modeller i handeln, här afbildas ett utmärkt rundt hälsster med asbestskifva, som kostar 1 krona. Till sist ett litet behändigt föremål, som kan vara godt att ha under syltningstiden: äppelklyfvaren (75 öre). Det är en hulliknande fingest med en ring i midten och underfyll försedd med skarp egg. Man sätter den öfver det skalade äpplet, trycker till och äpplet blir både urkärnat och deladt i klyfftor.

De af Iduns läsarinor som äro bosatta utom Stockholm och som skulle önska upplysningar hvar de i denna artikel omnämnda eller afbildade husgeråden finnas till salu, kunna blott insända sin förfrågan till "Midnette, Iduns redaktion, Stockholm". Det skall bli undertecknad ett nöje att brefledes besvara eventuella förfrågningar.

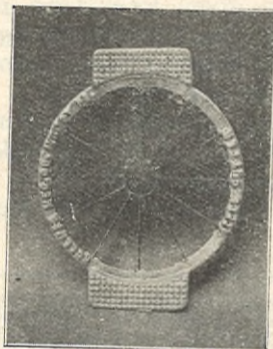
MIDINETTE.

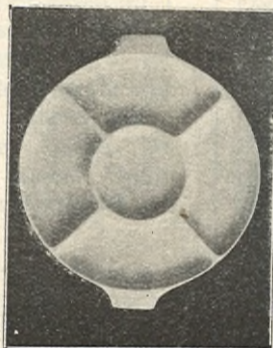
Blusstrykjärn.

Rädisfat med hål.

Ställning till blusstrykjärn.

Smörgåsbricka af porslin.

Erinran.

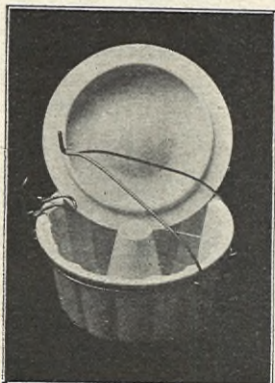
AN STUNDOM, NÄR JAG DVYSTERT ENSAM sitter vid öppet fönster, genom hvilket strömmar den friska sommarnattens doft och kvitter, jag sjunker hän i vemodstunga drömmar —

Så far en flyktig stund. Ej länge gitter jag låta tanken fly för lösa tömmar förrän jag plötsligt upp ur drömmen spritter — jag rö r d e v ä l vid något sår, som ömmar.

Å, dessa minnen från en tid förfluten som följa mig hur nyckfullt vägen kröker sen ut jag gått från hemmets trygga hamn.

Jag tror, att under själfva dödsminuten en gammal skrynklig hand jag sakta söker och hviskar svagt ett mycket älskad namn.

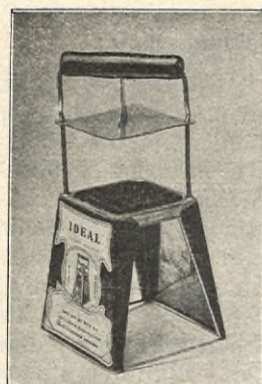
GUSTAV ÅSTRÖM.

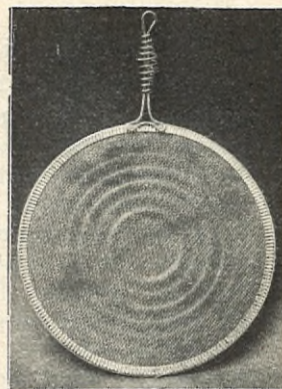
Puddingform med nickelspänne.

Lerkaraff.

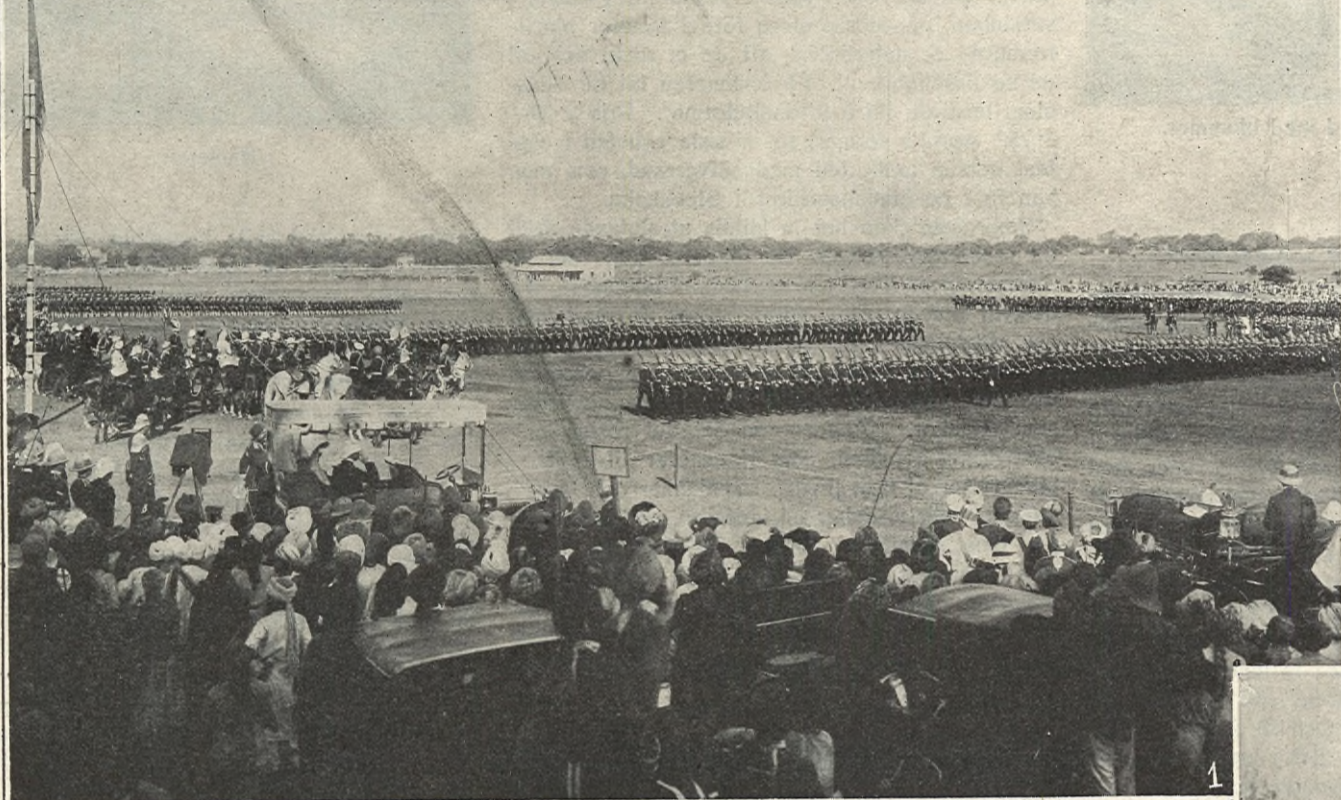

Apparat att skära s. k. fransk potatis.

Brödhälsster. O. Ellqvist foto.

UNDER INDIENS HIMMEL

från juli till september. Vädret blir då ganska varmt igen, men afsvagnar i oktober.

Eftersom alla årstider hafva sina bestämda perioder af värme, regn och ljumhet, och, i bergstrakterna äfven förekomma perioder af kyla och snö, kan man inrätta sig därefter. De flesta bostäder, där européer bo, äro stora, rymliga och hygieniska.

Min bostad hos polischefen Hankin, var i ett palats, omgifvet af en vidsträckt trädgård. Denna byggnad hade, liksom de flesta byggnader i Indien, utom i de stora stä-

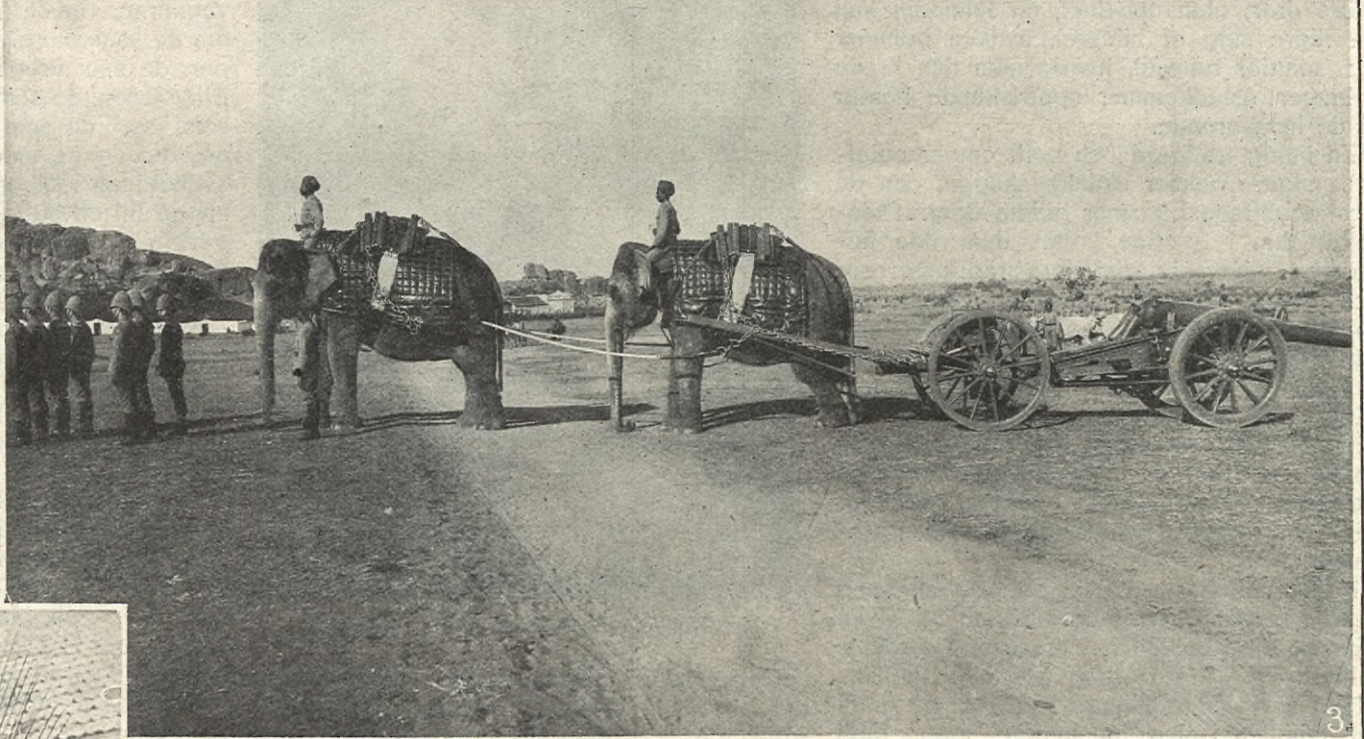

1. Manöver i Sekunderabad. 2. Kocken väger sina inköp. 3. Elefanter draga kanoner (Sekunderabad). 4. Förf. under en palm i trädgården till sin bostad i Sekunderabad. 5. General Han-

VII. Dagar i Sekunderabad.

HVARDAGSLIFVET I INDIEN ÄR BÅDE omväxlande och angenämt. I synnerhet om vintern, från november till april, då, åtminstone i Sekunderabad i Central Indien (Decan), klimatet bjuder på ständigt vackert väder. Ej en enda regndroppe faller under dessa månader. Solen strålar alla dagar, och nätterna äro ljumma. Från april till medio af juni härskar den varma årstiden. Då flytta alla damer, samt de af herrarne, som kunna få ledighet, uppåt bergen. De förra stanna kanske kvar öfver regntiden, hvilken varar

INTRYCK FRÅN EN RESA I TAGORES LAND AF FIA ÖHMAN

derna, blott en våning. Således måste dess utsträckning vara betydande, för att kunna inrymma alla de rum, som behöfvas, för att alla skola ha det luftigt och bekvämt. Ingången är genom en öppen portal, som i sin ordning leder till en hela huset omgivande pelargång, hvar till alla rum hafva dörrar. Rummen bliva härigenom mörkare, men äfven svalare; de äro mycket höga och ha ofla ofvanför dörrarna fyrkantiga gluggar i väggen, hvilka låta luften sila in. För att ge ett begrepp om rummens storlek må anföras, att

kins bostad, där förf. bodde. 6. Förf. i oxekipage. 7. Mannen som tvättar bär tvätten på ryggen. 8. Förf:s ayah i sin bästa stass med ringar på händer och fötter, i näsa och öron, om hand- och fötleder. 9. En officersbungalow i Sekunderabad.

exempelvis salongen har åtta anse- nliga dörröppningar. Dörrarne mellan de olika rummen hålla blott en meter i höjd och be- finna sig i midten af själfva dörröppningen. Ofvan- och nedanför dörren är således öppet, hvilket åstadkommer en förträfflig luftväxling. Förutom lyxrum och matsal har hvar och en af familjemedlemmarne och gästerna sin svit af rum, d. v. s. sofrum, bad- och toalettrum samt salong. I sofrummet finnes blott en stor järnsäng med tylltak och tyllomhänge, för att skydda för insekter. Sängen står all- tid midt på golfvet; kring väggarne stå

några stolar; allt går ut på att ha det luftigt och därför användes så litet möbler som möjligt, åtminstone i soffrummen. Den oundvikliga punkan finnes i alla rum. Detta är en half meter bred volang som är fastsatt på en flera meter lång käpp. Käppen hänger midt i taket. Ett snöre leder ut från käppen genom väggen, och i detta snöre drar, utan uppehåll, en tålmodig kuli (= lägre slag af tjänare), hvilken befinner sig utanför rummet, hvarigenom den breda volangen åstadkommer uppfriskande fläktar åt de innevarande.

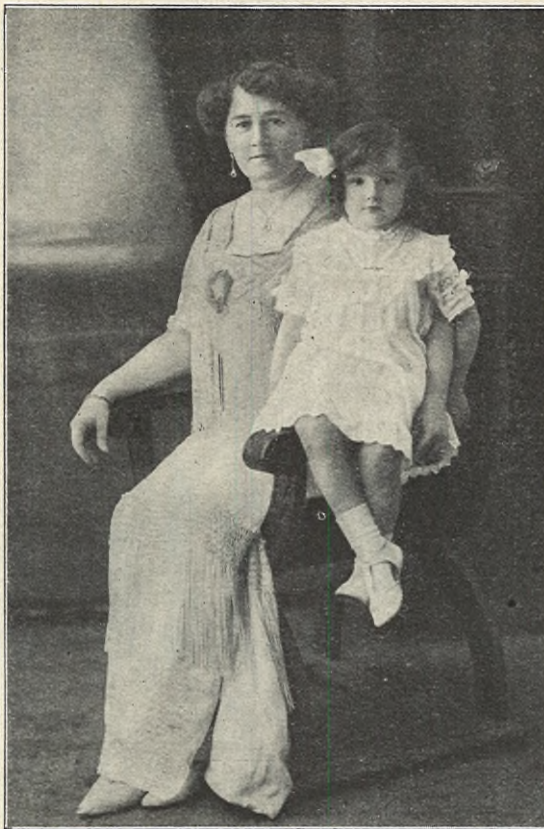
En ljuflig trädgård och park omger palatset, stora palmer skänka skugga, och de mest praktfulla blommor glädja ögat. Poinsetta, som i Sverige kallas den röda julstjärnan, växer här som stora träd, och rosor och andra doftande blommor klänga sig uppför pelarne och verandan. Slingerväxten, "beaumontia", hvars blomma är hvit och stor som en lilja, hänger i klungor öfver portalen. En mur omger parken, och vid ingångsporten stå poliser på vakt, och flera finnas stationerade i en bungalow utanför ingången, ty polischefen, hvilken residerar här, har många tjänstemän till sitt förfogande.

Köket befinner sig i en särskild byggnad bakom palatset, och i dess närhet ha äfven tjänarne sina bostäder. Dessa äro särdeles enkla. De flesta rum äga inga möbler: ibland sofva flera tjänare i ett rum på golfvet, inhöljda i sina "puckeries", togor, blott de förnämsta tjänarne hafva eget rum. Nära tjänarekomplexet är stall, vagnshus och automobilskjul samt djurens område.

Jag skulle tro att i intet land i världen begagnar man sig af så många tjänare som i Indien. Orsaken är den, att hvarje tjänar blott utför sitt särskilda arbete; ingen tjänare kan utföra en annans värf, hans kast förbjuder detta. Öfver alla tjänare står "The Butler". Han öfvervakar de andra och ser till att de arbeta ordentligt; hans lön är ungefär 30 kr. i månaden, utom kläder och mat. Näst i rang kommer kocken med samma lön och villkor. Hvarje morgon går han till torget och gör uppköp för den matsedel, husmodern uppställt, hvilken i vanliga fall beräknas gå till 3 kr. person per dag. Dessutom finnes i handkammaren det som användes för tillagningen, samt te, kaffe m. m. dyligt. Allt annat köpes dagligen, då intet i Indien kan bevaras till nästa dag.

När kocken återkommit med sina uppköp, går husmodern själf ut med i handkammaren och öfvervakar, när underkocken framtager och uppväger det som behöfs för tillagningen. Allting är inlåst, enär tjänarne eljest förse sig med så mycket som möjligt af det som de ej ha rättighet till. Ehuru de blott böra äta ris, curry och frukt, hvilket de själfva tillaga enligt indiskt bruk, smyga de gärna till sig af den europeiska födan. Efter kocken komma i rang de tjänare, som passa upp vid bordet, samt de, som städa rummen. De äro alla klädda i långa, hvita rockar med grönt bälte om lifvet och hvita långa benkläder, men de bära ej strumpor och skor. Huvudet täckes af en hög turban; på tårna, i öronen och näsan bära de ringar.

I Indien anses det som ett tecken på vördnad att hafva betäckt huvud men fötterna bara. Ingen tjänare skulle t. ex. våga visa sig annorlunda inför sin herre eller annan högre stående person.

Mrs Hankin och hennes dotter Vivienne.

De kvinnliga tjänarna kallas "ayah". Hvar och en af de kvinnliga familjemedlemmarne samt de kvinnliga gästerna disponera sin egen ayah, som passar upp på dem, öfvervakar städningen, som utföres af en annan ayah af lägre rang. Ayahn nr 1 ordnar med

Vattenbäreskor.

sin dams toalett, ser att allt i den vägen är i ordning och är alltid till hands. Ayahns klädsel består af ett skynke i olika ljusa färger med bårder; detta draperas om lifvet, går upp över axeln och faller därifrån ned till fötterna. Håret är ordnad i en knut vid högra sidan i nacken. Öronen, näsan, halsen,

Villa i trädgård i Sekunderabad.

armarna, tårna och vristerna äro prydda med smycken. De manliga familjemedlemmarne och de manliga gästerna ha hvar och en sin egen "boy" eller betjänt, som endast passar på dem. Sedan komma otroligt många andra tjänare. De som sopa golfven, de som vattna blommorna, de som bära in badet, de som bära ut badet, de som sköta vagnarne, hästarne, automobilerna, dessutom de som skura silfver, de som skura koppar, de som draga i punkan, de som sköta trädgården, de som tvätta, de som stryka, de som sy, de som sköta djuren, de som gå ärenden — ja, med ett ord ett tjänareantal, hvilket man i Europa ej kan fatta, ty det kan uppgå till ett 80-tal i ett hus. Dessa tjänare erhålla i månadslön omkring 10 kr., men de måste skaffa sig sin egen föda. Alla tjänarne bo med sina familjer i det komplex, som är afsedt för dem. Då jag en gång ville undersöka hur det var ordnad där, sade "the butler", som åtföljde mig: "i detta rum kunna vi ej gå in, ty min mor lefver här, och hon är så gammal och skygg". På min enträgna begäran att dock få åtminstone kasta en flyktig blick ditin, öppnades dörren, och jag såg en gammal skrynklig kvinna sitta på golfvet vaggande med kroppen. Jag frågade: "Huru gammal är er mor?" — Till svar fick jag: "ah, hon är så rysligt gammal — hon är fyrtio år..." Den indiska kvinnan, som står i sin blomstring vid elfva år och då gifter sig, är alltså utblommad och gammal vid fyrtio!

Dagen i Indien börjar redan kl. 5 eller half 6. Då kommer ayahn in med "Chatterhasary" d. v. s. den första frukosten, bestående af té med rostadt bröd och bananer. Morgonen är härlig: luften är då frisk och sval, allting lyser i solen, och daggen glänser som diamanter. Då är äfven tiden för att göra en morgonpromenad eller ridtur i omgifningarne. Sekunderabad är en vidsträckt plats; en af Indiens största militärstationer. Här finnes de stora kasernerna, 15 till antalet, ty före krigets utbrott voro här förlagda 15 regementen. Dessa förflyttades hvar tredje år till olika platser i Indien eller andra kolonier. Militärerna ha sina bostäder nära kasernerna. Dessa utgöra stora bekväma bungalows, omgivna av blommande trädgårdar. Själfva landskapet omkring Sekunderabad är flackt och fullt: det får dock en intressant karaktär genom de väldiga klippblock och stenrös, som finnes här och där. Ja, ibland ses enstaka enorma klippor i de mest bisarra formationer, alldeles enstaka på en öppen hed, och man frågar sig: Hur hafva dessa kommit hit? Det förefaller, som vore de nedkastade från himmelen.

Emellan klipporna finnes ibland blommande fistelgrupper i rödt, gult eller hvitt, vackra i sitt slag, isynnerhet i morgonbelysning, ty då får allting en särskild skönhet. På morgonen möter man infödingarne, då de gå att hämta vatten vid brunnen. Det är en vacker syn att se kvinnorna bärande sin blanka stora messingskruka på huvudet. De hissa sedan ner dem med långa rep i den djupa brunnen och på ett skickligt sätt hissa de upp dem igen utan att förlora en droppe af det kristallklara vattnet. Behöfves en större kvantitet, går det vid hämtningen till på ett annat sätt. En stor ox är förspänd med långa rep, hvilkas andra ändar äro fästade vid ett stort ämbar. Repen glida på ett par hjul, när nu oxen går bakåt, drages ämbaret

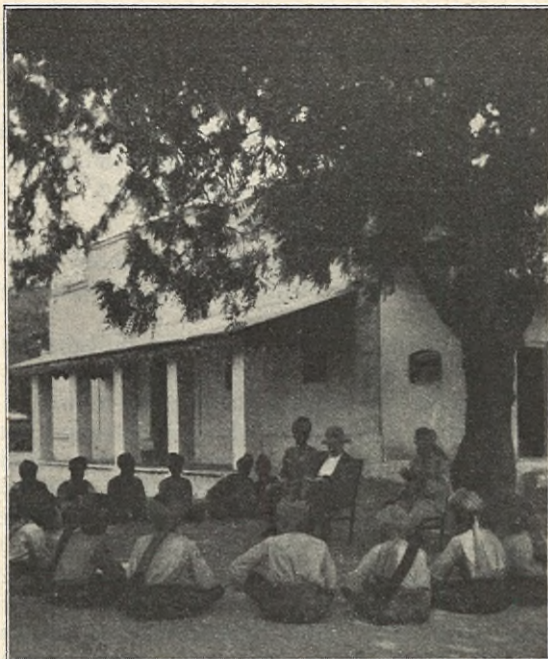
upp och infödingen skyndar sig att fömma det då det nått brunnens mynning. Sedan detta är gjort, går oxen framåt, och ämbaret glider sålunda ner i den djupa brunnen. Detta sätt att hämta vatten fortsättes dag ut och dag in och daterar sig säkerligen från flera århundraden tillbaka.

Morgonridten bjuder alltid på öfverraskningar af en eller annan art, och man återkommer därifrån uppfriskad och stärkt i lagom tid för att få ett bad och blifva färdig till "breakfast". Frukosten är det första stora målet; den serveras half tio, då äfven ibland gäster infinna sig, hvilka, liksom min värd polischefen, redan medhunnit en hel del arbete; hans arbetsdag börjar nämligen kl. half 7.

Till frukosten serveras först och främst den i Indien oundvikliga "Curryn", sedan äggrätt, fiskrätt, gröt, kaffe eller té samt frukt. Efter frukosten går hvar och en till sitt arbete. Kl. elfva är redan för varmt för att gå ut; värmen når dock sin höjdpunkt vid half ett-tiden, då persienner och dörrar stängas för att hindra värmen att komma in i rummen. Kl. half två är lunch, vid hvilken serveras soppa, äggrätt, köttfärs och pudding. Efter lunchen, ungefär vid half tredien, gå alla till sängs. Det är då så tyst i huset, som vore det natt; alla sofva, tjänare och t. o. m. djuren. Men solen gassar och bränner och luften afvalnar först vid half fem tiden. Då stiger man upp, damerna kläda sig i eftermiddagstolett, ty nästan hvarje eftermiddag är någon militäriske revy med sport, eller gardenparty hos någon förnäm hindu, anlingen i någon kasern eller hos vänner. Den sport, som då idkas, består af tennis, krocket, golf eller dylikt.

Ibland komma äfven besök, och det intressantaste är, då de muhammedanska damerna infinna sig. I förväg annonsera de sin ankomst på det att husets alla manliga medlemmar och dito tjänare skola vara aflägsnade, ty, som förut nämnts, en muhammedansk dam får aldrig visa sig för någon man med undantag för sin make och de närmaste släktingarne. En dag hade bud sändts för att anmäla en Ranis (hustru till en furste) besök kl. 4 e. m., och tjänarne fingo nu uppställa höga skärmar på båda sidor om ingången, där vagnen stannat, till salongsdörren, hvarest damerna välkomnades. Rani var vacker med nattsvarta blixtrande ögon. Hon bar en magnifik dräkt af skärt siden, hvilken var draperad som en toga, kastad öfver hufvudet samt graciöst nedfallande på axeln. Under togan syntes en mörkröd sidenkjol. Skorna voro broderade med guld och slutade i en spetsig topp, som böjde sig uppåt. Dessutom var hon öfversållad med ringar, halsband, armband, örringar, kedjor af perlor, diamanter och ädelstenar. Hon åtföljdes af en hofdam, hvilken äfven var tolg — ty Rani kunde ej engelska. När de väl slagit sig ner i salongen, plockade hofdamen fram ur ett stort skrin, som medförts, en hel del märkvärdiga saker. Först en silfverkanna med stril. Denna befanns innehålla rosenvatten, och nu stänkte hofdamen öfver sin härskarinna denna starkt doftade essence. Sedan öfverräckte hon en rund silfverskål, hvilken Ranin helt ogeneradt midt framför oss, använde som spottkopp. Vidare placerades på Ranins knä en fyrkantig, ganska hög silfverask. När hon öppnat den, sågo vi att den var inventiöst inredd med otaliga små fack med lock öfver hvarje fack, och när dessa borttagits, varseblefvo vi allehanda starka kryddor för både smak- och luktsinnet. Genast grep Ranin verket an med att fugga på och förtära "betel".

Detta är en del starka kryddor, som ligga

Indiska soldater åhöra en föreläsning.

inlindade i gröna blad, och hvilka hafva förmågan att färga tandkött och läppar karmosinröda, hvilket, i Indien, anses som ett utomordentligt skönhetstecken, och därför ständigt användes af så väl män som kvinnor. Det alstrar äfven saliv och gaf mig förklaring på hvarför spottkoppen genast behöfdes. En del af de andra kryddorna förtärdes äfven så småningom, och efter en half timmes besök, aflägsnade sig Ranin med sin hofdam, uppmanande oss att snart komma på återvisit.

Vid solnedgången gör man gärna en åktur för att få njuta af det hänförande naturskådespelet. Allt lyser då rödgult och den vackra kittulpalmen, som växer i grupper på enstaka ställen, kommer i denna belysning till sin fulla rätt. Dess frukt innehåller en saft, hvilken af infödingarne drickes som toddy, och hvilken är mycket berusande. — Man far sedan till klubben för att få höra nyheter, läsa telegram och tidningar samt träffa vänner. Vägen dit går utmed en lifen sjö och just denna strandpromenad är den indiska fashionabla världens samlingsplats. Eleganta ekipager med lansbärande förridare och betjänter i lysande kostymer och turbaner köra förbi oss. I de öppna vagnarne synas män och kvinnor i orientaliska praktfulla dräkter, men i de stängda vagnarne, med jalousier för fönstren, dölja sig de damer, som kallas "Purdah", d. v. s. ej få visa sig.

Klubben är en stor bekväm bungalow med läs- och skrifrum, salonger, bibliotek, stora fest- och matsalar samt dusch och badrum. Den är omgifven af en bred veranda med bekväma länstolar; dessa äro de för Indien säregna, i det att armstödet kan förlängas; herrarne sträcka sedan ut benen på desamma.

Olika regementens musikkårer tura om att i den omgifvande parken, där förfriskningar intagas, hvarje eftermiddag utföra konsert efter omväxlande program. De bridgespelande erbjuda en egendomlig anblick. Omkring hundra spelbord äro placerade här och där i parken. Dessa äro omgifna af en järnställning med tylltak och tyllväggar, ungefär i samma modell, som den, som användes till sångarne. Detta tjänar som skydd för mygg, hvilka i synnerhet mot aftonen då ljus tändes, blifva ganska besvärliga ty hvarje bur i hvilken de spelande sitta har sina elektriska lågor.

Dinern — middagen — intages kl. half nio. Matsalsdörrarne äro då alltid öppna, ty luf-

ten om kvällen är ljufligt sval. Efter dinern är en stor matta utbredd på planen utanför, där bekväma stolar placerats och kaffe serveras, ja, ibland t. o. m. serveras dinern ute i månskenet, hvilket är förtjusande. De indiska nätterna kunna ej jämföras med någon — de äro något så enastående härligt. Månskenet är dubbelt så starkt och klart som i Europa, stjärnorna i sin mångfald synas som ett fint väfdt nät af gnistrande ädelstenar, palmerna resa sig som fantastiska skepnader och deras toppar bilda stundom en öfverskådlig båge. All denna härlighet gör att man går sent till sängs och därför slutar aldrig dagen i Indien förrän efter midnatt.

Från Iduns läsekrets.

Redaktionen af Idun har mottagit följande inbjudan till pristäflan, som vi härmed meddela läsekretsen.

Ämne: Kvinnans fostran och bildning för hem, samhälle och fädernesland.

Täflingskriften bör omfatta: Undervisningsämnen, Arbetsordning, Lärofid, Åldersgräns samt om möjligt approximativt Kostnadsberäkning och lämna svar på följande frågor:

1) Bör kvinnans betydelsefulla uppgift som maka, mor och uppfostrarinna vara den bestämmande riktlinjen för hennes uppfostran?

2) Är kvinnans utbildning till yrkesskicklighet på olika arbetsområden och träning i regelbundet arbete till lika stort gagn för hemmen som för hennes personliga utveckling och kunna dessa båda ofvannämnda mål med fördel ställas sida vid sida?

3) Vore det lämpligt att liksom staten af männen kräver värnpliktstjänstgöring, den äfven ägde rättighet att förfoga öfver en del af kvinnans tid och arbetskraft?

Täflingskrift bör före 1 Oktober 1916 under pseudonym vara insänd till Friherrinnan Elisabeth Fröhlich, Floragatan 15, och kommer att bedömas och prisbelönas af en nämnd bestående af: Friherrinnan Elisabeth Fröhlich, född d'Albedyll, Major E. M. Wikland, Fröken Kerstin Hesselgren, Fru Sigrid Qvarnström, född Flodin, Fröken Signe Laurell.

1:a pris 500 kr. 2:a pris 300 kr. 3:e pris 100 kr. FÖR OFVANSTAENDE SPÖRSMÅL INTRESSE-RADE KVINNOR.

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING AF ATT FRÖKEN Anna Sandström, som inom Idun-akademien representerade den pedagogiska verksamheten, utgår ur akademien genom lottning, riktas härmed en värdjan till vår läsekrets att inkomma med förslag på någon svensk kvinnlig pedagog, som kan anses lämplig att intaga den lediga platsen. Vidare anhåller akademien att våra läsare behagade inkomma med motiveradt förslag till pristagare för 1917, hvari angifves någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor, för belöande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Förslagen torde adresseras till akademiens sekreterare med. d:r Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, och insändas ju förr dess hellre, senast före utgången af oktober månad.

Fruentimmer och affärer.

Bref från fru Lindblad till hennes son.

KÄRE MIN GOSSE!

Det är en ledsam historia jag kommer med i dag. Jag kan omöjligt skaffa dig pengar till den 1:a i nästa månad, utan det dröjer ända till den 4:e, innan du har din check i handom. Kan du reda dig till dess? Om det är nödvändigt, måste jag ju söka finna en utväg! Låt mig därför omgående veta, om du kan vänta till den 4:e. — — —

Per Lindblad gjorde en mycket ful grimas, när han läste sin moders bref.

"Se så för tusan," brummade han.

"Hvad står nu på," frågade Nicke Kullberg, som bodde tillsammans med honom i en liten dublett långt nere på Söder.

"Jag får inte pengar förrän den 4:e i nästa månad. Hur fanken ska vi då bära oss åt."

"Det värsta är, att det är hyran, som ska ut. Det får inte klicka."

"Jämmer och elände. Och så är det ju just den veckan vi ska äta ute, för att inte besvära dem i flyttveckan. Vi ha ju lofvat afdunsta, ända tills gummorna kommit i ordning i sitt nya lokus."

"Förbaskad otur! Skrif du till henne, att hon är tvungen att skaffa pengar. Jag är inte heller vid kassa."

"Men du får ju din lön den 1:a?"

"Ja, men begriper du inte, din jubelidiot, att om jag betalar hyran för oss båda, så har jag sen inte ett kronans öre att leva på. Jag har dessutom en lifpremie. Så skall jag dela resten med dig, så blir det bäst vi börja redan nu öfva som spartaner."

"Det gör mor min hvarenda dag, så det vore inte för mycket, om jag strefade med det ett par dagar. Dina pengar räcker mycket väl till hyran."

Och så skref Per Lindblad till sin mor:

Kära lilla ma!

Inte skall du bekymra dig för att det dröjer några dar med pengarna. Det är egentligen hyran det gäller, men Nicke har pengar, så det räcker. Tanterna stå vid den tiden midt i flyttningen, så vi ha lovat att inte visa oss vid bordet förrän den 4:e och då behöfver jag inte ha matpengarna med förrän till middagen. Bara du därför ställer om att jag har kofvan den 4:e på morgonen, så går allt bussigt. — — —

Men det gick inte alltför bussigt.

Den siste september gick det sista öret ut ur de sammanslagna kassorna. Den första oktober festades på en hel tia, men den andra var Nicks plånbok tom och några fattiga silverslantar räckte alls ej att tillfredsställa aptiten den tredje.

På kvällen ringde det i telefon. Det gällde Nicke. Han var mycket artig och t. o. m. bugade för luren, men när han vände sig mot Per, drogo svarta åskmoln öfver hans anlete.

"Ja, se nu är fan lös med hela ditt anhang. Kl. 12 i morgon skall jag profspela på flygel."

"Skall du nu svära öfver det, som du längtat efter i månader?"

"Jag vet sannerligen inte, hvar jag ska få nog många och osande interjektioner ifrån," rasade den unge mannen. "Inte en minut efter åtta skall jag vara på kontoret. Alltså ingen tid att vigma. Snäsor af principalen för att jag begär permission midt i brådaste arbetstid. Inte ett korföre att äta för. Hur i helsike tror du jag skall spela efter två dagars statarekost och en half dags svält."

"Gå till lanterna."

"Hinner inte. Måste spela öfver hemma ett tag."

"Vigma af gubben."

"A, och få höra det sen i alla sina dar."

"Men hvad bråkar du för. I morgon första posten har jag reket. Jag skolkar en timme för att klara checken. Vi träffas i banken. Jag bjuder dig på en frukost hvar du vill — champis, ostron, allt hvad du behagar. Och du spelar som en gud."

"Kan en också lita på det?"

"Är du galen! Kan du inte lita på mig?"

"Jo, men kan en lita på att morsgumman din skickar checken?"

"När madre lofvat något! Är du blyxt förbannad, grabb. Tror du hon sviker?"

Därmed var öfverenskommelsen gjord.

Klockan half tolv stodo två hungriga tjuguaringar utanför provinsbankens afdelningskontor. Reket hade kommit. Per höll remissan i handen, och så trädde de under ögonen på den mycket unge och mycket nykomne kassören. Han granskade papperet, log ett sarkastiskt leende och sade: "Fru Lindblad har icke transporterat postremissen. Penningarna kunna icke lyftas, förrän det är gjort."

Det var för tung en pröfning. Man kunde inte ens finna förlösning i de vanliga svenska kraftorden. Tysta, bleka och med hungriga och skrikande magar gingo de hvar sin väg. Per kom till Teknis och fick veta, att han varit så saknad, att tre kamrater från olika håll i salen svarat för honom vid uppropet, hvadan professorn måst undersöka, hur det med denna trefald förhöll sig. Nicke gick till profspelningen. Fann ett auditorium, som han måste lyckas inför, om ej hans dröm att få ägna sig åt musiken skulle tänjas ut, tills aldrig verkligheten kunde hinnas. Han samlade alla sina krafter och spelade, men en fastande mage är en fastande mage, om musikens musa ler än så hult. Anslaget var ej säkert då och då och löpningarna ville absolut ej bli jämna, utan fingrarna snubbade gång på gång. Auditoriet fann spelet vackert, för all del mycket bra, men det fanns vissa brister... Ännu långt från mästskapet. Läraren var förvånad. Hade väntat sig mer. Kanske kunde det förklaras genom en tillfällig indisposition. Han kunde gå i god för den unge mannen. Han måste ge honom ännu ett tillfälle. Sen den dagen spelar aldrig Nicke Kullberg piano på fastande mage.

På kvällen var det alltför lågt barometerstånd i den lilla dubletten på Söder.

"Ja, se fruentimmer och affärer," grälade Nicke. "Jag var väl en idiot, som litade på den där checken och inte skaffade pengar. Det hade ju varit en enkel sak. Och så kommer kvinnorna och begär rösträtt och likställighet med mannen. Di kan inte så mycket som skriva ut en check, och så vill di vara med i statens affärer. Bosch!"

"Du resonerar aldeles rosenrasande, min käre Nicke," sade teknologen. "Det är just för att de inte få vara med, som de hvarken veta ut eller in. Tänk på min stackars lilla mamma! När hon blef en fattig änka från att ha varit en rik hustru, kastades hon midt in i det värsta karlgöra, fastän hon aldrig fått annat än fruentimmersuppföstran och därför finner alla lönande arbeten förbjudna för sig. Det enda hon kunde uppbringa var denna lilla lärarinnebefattning, men hur långt förslår en kvinnlig lön, när man har en mans försörjningsskyldigheter. Om du anade hvad hon arbetar, skulle du inte säga ett ondt ord om denna lilla distraktion med missan, jag förs inte på länge tala om för henne hvad den vållat oss för elände, ty hon skulle bli så rysligt ledsen öfver det. Om det går bra för dig i morgon, skall jag tala om det. Annars får hon aldrig veta det. Jämmer och elände, att en ska ha så ondt om kofvan."

"Fruentimmersarbete och fruentimmersaffärer," mullrade det ännu borta från soffhörnet. "Vore det mer besked med dem, så skaffade de sig bättre inkomster. Och då skaffade de sig naturligtvis både rösträtt och andra rättigheter så de slapp träla ihjäl som din stackars mor."

Det dåliga humöret hade gifvit sig för längesen invärtes. Nu började det öfvervinna det oblida ödets hån till den grad, att det vanliga skämtsamma leendet började leka i ögonvrån.

"Jag skall lyckas i morgon, det lofvar jag dig, och så när tant Lindblad kommer till Stockholm härnäst, så ska vi festa om med henne och skämta med henne om checken och dricka i champagne en skål för henne som valman och riksdagskvinna och af lag skyddad löntagare."

JENNY RICHTER-VELANDER.

De svenska kvinnorna och kontorsarbetet.

Utlands-svensk uppmanar arbetsgifvarne att lyfta sig.

Herr Redaktör!

Med anledning af en vädjan i Idun att söka få de lägst aflönade kvinnliga kontoristerna ut till landet, vågar jag med återopand af min förra artikel återkomma till ämnet. Jag har sett frågan om de kvinnliga kontoristerna från den sidan, att ingen flicka, som det icke behöfver — jag talar endast om dem, som under lifvets alla omständigheter icke behöfva det — bör taga plats på kontor eller därmed jämförbara verk. Om denna princip tillämpades öfver lag beträffande banker, försäkringsbolag, andra större bolag, verk och inrättningar, skulle ock kanske kontoristkåren kunna höjas något, ty det, som lika väl drager ned denna kår, är, att det kommer in en mängd underkvalificerad folk, som ej är kallat vuxet, och vidare alla dessa, som arbeta för nålpengarnes och ej för kallets skull. Man kan ju se denna synnerligen viktiga fråga från många synpunkter, och vore det ingalunda ur vägen, om våra affärsmän och bolagsdirektörer ville uttala sig i frågan.

Det klagas öfver små löner åt våra kvinnliga kontorister — hvarföre kan denna dåliga lön lämnas? Jo, därför, att det är för många, som tränas på banan. Att höja den kvinnliga kontoristkåren bör ligga i våra arbetsgifvares intresse. I fråga om förbättringar vill jag särskildt framhålla det i Amerika tillämpade tantiemesystemet, det enda rätta, som här är nästan okänt — Separatorbolaget är visst det enda föregångsbolaget. Hvarför tillämpas det icke hos oss? Icke i en enda bank, icke ett enda försäkringsbolag, icke hos ett större bolag, har det sagts mig. Är det sant? Styrelsen för företagen hafva ofta tantiem, d. s. v. de öfversta kuggarne i maskineriet, kanske några kuggar af hela maskineriet äro begåfvade härmed, medan 90/95 och flere kuggar stå utanför. Om då lönera äro små, finnes icke något annat än plikt känslan, som eggat, och skulle då till på köpet behandlingen anses af de arbetande vara sträng och orättvis, ja då finnes sannerligen hvarken arbetsglädje eller någon annan drifkraft till att stå på verkets bästa. Införandet af dylikt system i alla våra affärer och kontor af större omfattning skulle kanske i någon mån kunna höja arbetsintensiteten och kunna blifva en semesterlant åt de sämst aflönade. Vidare en annan sak. Hvarför tager man icke mera allmänt vara på det amerikanska systemet med intressekontor? Dessa intressekontor, där man söker på allt sätt utforska de nackdelar, som personalen anser vidläda arbetet och som man söker utjämma, så att personalen trifvas för att arbetsglädjen må trifvas i högsta möjliga grad, de finnas hos några större verk, men att utforska nackdelarne ingår icke i intressekontorens arbete, och dock borde detta vara ett hufvudmål.

Med dessa rader vill jag hafva påpekat några förhållanden som jag anser vidläda kontorsledningarne i allmänhet här hemma. Opraktisk rädsla för att dela med sig åt de arbetande en ringa penning för att öka deras arbetsintensitet och i stället vidmakthållande af arbetsmetoder, som det praktiska Amerika lämnat bakom sig för tiotal år sedan. Det jag här berört hänger nära samman med frågan om de kvinnliga kontoristernas små förhållanden.

Stockholm den 6 juli 1916.

UTLANDS-SVENSK.

1 ÖRE

risgryn 20 gr. har samma näringsvärde som **ETT ÄGG**

4 ÖRE

risgryn 80 gr. har samma näringsvärde som **EN BIFFSTEK**

(enligt Lifsmedelskommissionens broschyr).

HULTMANS RENA CACAO
är förtjänt af att komma i hvar mans mun!

Garanteras af rena cacao af finaste kvalitet.
Hultmans Chokladfabrik
Nya Aktiebolaget
12 Cecilia 45:00

SJU dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

GAHNS Farena-crème.

En kund skriver därom: »Farena Hafre-crèmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Upsala.
Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 30 JULI—5 AUGUSTI 1916.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; halstrad gädda med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Hummersalad; rostbiff med helstekt lök och potatis, kokt i flottyr; bär med gräddskum.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; sill i kapprock med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt lammbrinta (dillkött) med potatis; blåbärskrämm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinkomelett; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall rostbiff (rester från söndag med svensk potatissalad; rabarberkompott med vispad grädda.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; lapsko; kaffe eller te. Middag: Soppa med spenat (spadet från måndag); kokt rödspotta med persiljesås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fisk med ägg och ris (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade spritärter, vinkallsål med skorpor.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; uppstekta köttbullar (rester från torsdag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te.

vud, 1 burk gröna bönor, 1 burk fina ärtor, 3—4 tryffel.
Kokt majonnäs: 3 msk. smör (60 gr.), 6 msk. mjöl (60 gr.), 1/2 tsk. engelsk senap, 5 dcl. vatten, 4 äggulor, 4 msk. fin matolja, saften af 1/2 citron, 2 msk. vinäger, 2 dcl. tjock grädda, 3 tsk. salt, 1 tsk. socker, hvittepeppar.
Till garnering: 2 saladshufvuden, krupsersilja, 3 tomater, iklyftor, 3 hårdkokta ägg, i klyftor.
Beredning: Vattnet kokas upp med saltet, hummern lägges ned med hufvudet före — den dör då genast — och får koka 15—20 min. Hummern blir hård i köttet, om den får koka för länge. Den får ligga på ryggen att kallna, klyfves därefter och skäres i små vackra bitar.
Rotsaker ansas på vanligt sätt, skäras i små, jämna tärningar, som kokas mjuka i lätt saltadt vatten, hvarefter de upphållas i durkslag, så att vattnet får väl afrinna. Blomkålen rensas, kokas i saltadt vatten, får kallna och fördelas i små bitar. Ärtorna hållas upp i durkslag, bönrorna skäras på smedden i tre delar, och tryffeln skäres i strimlor. Till majonnäsen fräsas smör, mjöl och senap 2 min., vattnet spädes på, litet i sänder, och såsen får koka under rörning 10 min. Den upphälles och röres, tills den är afsvalnad, då äggulorna, en i sänder, iröras, och såsen arbetas med slef omkr. 1/2 tim. under det att oljan, citronsaften och vinägern tillsätts, omväxlande och droppvis. Den till hårdt skum slagna grädden röres i och såsen afsmakas med kryddorna. Grönsakerna och tryffeln nedrörs i såsen jämte hummern, hvarefter saladen blandas mycket försiktigt, så att hummern ej går sönder. Saladen upplägges högt på rundt silfverfat, och garneras med grönsalad, persilja, tomat och äggklyftor. Serveras som mellanrätt.
I stället för hummer kan kall fisk eller fågel, skuren i tärningar, användas.

Rostbiff (f. 12—15 pers.). 5 kg. rostbiff eller dubbelbiff, 2 msk. salt (30 gr.), vatten.
Beredning: Rostbiff bör hänga 1—2 veckor allt efter årstiden och därunder dagligen torkas med en torr handduk. Den bultas på skinnsidan med en fuktigt köttklubbba, torkas med en duk, vridden i het vatten, och ingnidet med saltet. Om ej särskild rostbiffpanna finnes, lägges köttet, med filén upp, på ett galler i en långpanna, som insättes i varm ugn. Ugnen får ej från början vara för het, ty fettett bör delvis smälta, innan steken brynes. Litet kokande vatten hålles i pannan och hetten ökas så småningom. Då steken är brun, öses den hvar 10:e min. med skyn, som, då så behöves, spädes med kokande vatten. (Märk väl! Steken öses först och spädes sedan, ej tvärtom.) Stekingstiden beräknas till 20—25 min. för hvarje kg. Blir köttet för brut, lägges en plåt öfver det eller det belägges med ett smörbestruket papper. Rostbiff lägges upp på varmt fat och skäres för vid bordet. Skyn silas, skummas väl, kokas ihop, afsmakas och serveras oafredd.
Rostbiff serveras med potatis, kokt i flottyr, potatiskroketter eller grotsaker samt med stekt lök och om så önskas med spånor af pepparrot. Pepparrotten skrapas, sköljes torkas och skäres med gurkhyvel.
Potatis, kokt i flottyr (f. 6 pers.). 1 lit. potatis, 1 kg. flottyr, 1 tsk. salt (5 gr.).
Beredning: Potatisen sköljes, borstas väl ren, skalas tunnt och skäres i 1 cm. tjocka, jämna strimlor, hvilka läggas i vatten allt efter som de skäras. De torkas väl i en duk, läggas i het flottyr och få koka däri, tills de äro möra och gulbruna på ytan men mjuka inuti. Lägges upp på sugpapper att afrinna, beströms med salt och serveras mycket varma.
Bär med gräddskum (f. 6 pers.). 3 hg. stora, vackra hallon eller jordgubbar, socker efter smak, 1/2 lit. extra tjock grädda.
Beredning: Bären, som böra vara nyplockade, passeras genom härtsikt. Socker efter smak tillsättes. Grädden vispas till hårdt skum och nedrörs försiktigt i fruktupuren. Massan upplägges högt i kompottskål och serveras genast med mandelspån, maränger eller makroner.
Gratin på blomkål (f. 6 pers.). 2 medelstora, vackra blomkålshufvuden, 1 1/2 lit. vatten, 10 gr. salt.
Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. blomkålspad, 3 dcl. grädda, 1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. hvittepeppar, 1 äggula.
Till fatet: 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. rivnen ost, 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Blomkålen rensas, sköljes och får ligga i ättikblandadt vatten (2 lit. vatten, 2 msk. ättika) 1 tim. Den tages upp, sköljes ånyo och sättes på i kokande, saltadt vatten och får koka, tills en vispsticka går lätt igenom den. Blom-

Är magen i oordning använd då Apoteket Vasens Laxermarmelad.
Är ett behagligt och effektivt afföringsmedel. Pris 1 kr. per ask. Finnes ä alla apotek.

D. B. C. Flytande Putskrämm för metaller.
Pröva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanten: Borch, Bäckström & Co:s A.-B. GÖTEBORO.

Ekströms JÄSTMJÖL
NYA NYA
EKSTRÖMS VANILJSOCKER

SINGER
ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN

Mellin's Food
Är bästa kraftnärning för svaga, krona barn i alla åldrar. Bek om barns uppfödning gratis och franko från Mellin's Food Depot, Malmö.

Hydrozon-Salva
för sårnader m. m.

I sockerbristens dagar
bör man konservera frukt och grönsaker genom torkning. Lämpligaste apparater härför erhållas från **HVILANS MEK. VERKSTADS AKTIEBOLAG, KRISTIANSTAD.**

SPALIO
BÄSTA FOTOGRAFISKA PAPPER
GRATIS PROFIL & PROFPAPPER FRANKO
HASSELBLADS FOTOGRAF AB Göteborg
AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

Five o'clock tea
utmärkt arom
mycket utnyttat
i bleckburk à
1 kg kronor 6=50
1/2 ~ 3=25
Percy F. Luck & Co's AB

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 År Värmlands största och äldsta tidning.

CLOETTAS GULD-CACAO
I vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,600 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öf andra årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

CHESEBROUGH'S Vaseline
Inregistr. Varumärke
»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen.
Profask å 10 öre erhålles öfverallt.
Det är fullkomligt utan smak.
Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikanternas namn **Chesebrough Mfg. Co's, New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.
Filial i London, 42 Holborn Viaduct
Var försiktig med efter-apningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

CHESEBROUGH'S Vaseline
Det bästa för barnens hud.

PARAMINT PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE.
Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖFVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra
Yoghurt Margarin

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,
Drottninggatan 4,
uffärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplåster, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.
Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

får rinna af och lägges på ett smör-
bestruket, eldfast fat eller på ett
fat af silfver. Smör och mjöl frasas
2 min., kålspadet och grädden spå-
das på, och såsen får koka 5 min.
Den afsmakas med kryddorna, af-
redes med äggulan och hålles öfver
blomkålen, som därefter beströms
med den rifa ostn och de stöta skor-
porna. Litet smält smör hålles öfver,
fatet ställes i en långpanna med
groft salt, och anrättningen grati-
neras i varm ugn omkr. 15 min.
Serveras genast den tagits ur ugnen.

SVAR

Å DEN SENAST INFÖRDA SERIEN
frågor följer här nedan svar, och har
redaktionen ansett, att det utfästa
priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sig
naturen "Idunprenumerant", hvaran
innehafvarinnan af denna signatur be-
hagade anmäla sig å vår byrå för
beloppets ubekommande.

Nr 148. Skrif direkt dit och
begår upplysningar. Det är ju det
allra enklaste. Bifoga svarsporto.
Ebon.

Just det är knuten

att med minsta besvär
och till billigaste
erhålla de varor man
önskar. Om Ni rekvi-
rerar Edert behov från
oss, så är den knuten
lätt löst.

ÅHLÉN & HOLM, Stockholm.
Krystallappar
extra prima kvalitet.
Symaskinsolja
Svensk Terpentin
i parti och minut hos
Aktiebolaget O. Schröder
Färghandelsafdelning,
Tomtebodagatan 22. Telefoner.

Skönhetsvård.

Enkelmassören en modi-
fication af dubbelmassören och
järmast afsedd för Ansikts-
massage kostar endast 2 kr.
Den är för afsedda ändamålet
oersätlig. Hvarje dam bör äga
en sådan såväl för skönhetsvård
som friskmassage. Bort med
crème och smörjmedel alla slag.
Endast på naturlig väg genom
lämplig massage upphjälpes
blodets förminsade kretslopp
och ansiktets ungdomlighet återvin-
nes. Rynkbildning förebygges o.
fårer m. m. försvinna. Nerv-
energien är grunden till att det
blomstrande utseendet förnyas.
Bruksanvisning medföljer. An-
siktetsmassage är ett godt medel
mot hufvudvärk och förebygger
många sjukdomar. Många fram-
stående intyg. — Endast 2 kr.
plus porto. A.-Bol. Svenska
Husgerädsfabriken, Örnsköldsvik.

Lika bra och bättre än de
bästa utländska i aiseende å
konstruktion, hållbarhet, samt
lätt och tyst gång. Prisbilliga.
Obs! Förmånliga
afbetalningsvilkor.

Nr 149. Bilda ett s. k. skolhus-
häll.

— Försök med att ge språklektioner
och konversationscirklar. Eller lär
eder maskinskrifning och helst afven
stenografi. Ni kunde då mähända
få någon anställning som stenograf
å större kontor e. d. med god af-
löning. Om det skulle löna sig för
eder att bli trädgårdsmästare? Det
är nog en vansklig sak, i synnerhet
då ni ej är ensam. Eljes genomgås
en vanlig enkel kurs på mindre än
ett år, och många trädgårdsskolor
finnas. Studera i öfrigt Kvinnl.
Yrkesregister. Är ni oberoende af
vistelseort, kan ni söka värde-
plats — annonsera och besvara an-
nonser. Idunprenumerant.

Nr 150. I Råsunda äro hyrorna
afsevärdt billigare än i Stockholm
och mångenstädes däromkring. Fullt
moderna bostäder med alla bekväm-
ligheter, med och utan värmeled-
ning. Vänd eder till Råsundabola-
gets uthyrningskontor, rikstel. Rå-
sunda 1, sthlmstel. Råsunda 175.
Idunprenumerant.

Nr 151. Att erhålla plats å an-
nons är ganska vanskligt. Svaret
hellre å dylik eller än bättre vänd
eder till en platsbyrå — eller flera.
Kommunala sådana finnas ju numera
snart sagdt öfverallt. En som jag
skärilt vill rekommendera är Fred-
rika Bremerförbundets Platsbyrå i
Stockholm. F. ö. brukar det ej vara
så svårt att genom rekommendation
få tag i någonting, om man blott
utan tvekan huggar i med hvad som
än kan erbjuda sig. Tiderna äro
ju sådana, att man ej får rata.
Framsta orsaken hvarför lärarinnor
nog ofta ha svårt att få platser,
torde vara, att man alltid fruktar
att de ingenting duga till. Visa
motsatsen, och ni skall se, att ut-
vägar öppna sig!

Kamrat (även i betrycket) som
varit hushålls-, trädgårds-, växt-
färgnings-, kassabiträde och ser-
veringsflicka.

Nr 152. Har ni 15,000 kronor,
så placera dem förstänligt och äfven-
tyra dem inte på något, som ni
känner så litet till. Ni skulle, en-
ligt mitt förmenande, bara hux flux
bli af med dem. Ebon.

Nr 153. Skrif till Fredrika Bremer-
förbundets byrå i Stockholm (eller
till någon af dess filialer i lands-
orten) och begår upplysningar om
dess stipendiefonder; bifoga svar-
porto, så lämnas beredvilligt alla
upplysningar. Dessutom finns Tele-
fondirektör Cedergrens fond. Upp-
lysningar erhållas från fondens ex-
pedition, adr. Rosenbad 2, Stock-
holm C. Till förstnämnda (allm. sti-
pendiefonden) sökes före 15 febr. till
sistnämnda sept.—okt. hvarje år.
Idunprenumerant.
(Forts.)

BREFLÄDA

REDAKTIONENS BREFLÄDA.

En djupt bedröfvad. Att
stanna hos en man, som ni icke
länge litat på, vore förnedring.
Men kanske ha ni två under årens
lopp så vuxit samman i kärlek, att
hans sinne förändrats och han aldrig
mer är i stånd till något svek.
Hvem vet hvad ni uträttat, er själf
ovetande, under dessa år? Och
kanske märker ni snart att han
numera är ert förtroende värd. För-
hast er icke med någon skils-
mässa. Kanske kommer er kärlek
att ännu en lång tid vara blandad
med bitterhet, men känna ni båda,
att ni inte kunna lefa hvarandra
förutan, lossnar väl så småningom
den stingande taggen och faller bort.
A. W.

Simmagister. Idrotternas bok,
VII, handlar om simning. För öfrigt
tacka vi för ert intresse för Idun
och skola ta förslaget i öfvervä-
gande.

Liska. Er fråga torde bero på
något missförstånd. Idun har inte
utlyst någon handarbetstävling.

—ff— Antages icke.
En Ydregumma. Uppgif ad.
till Idun för vidare meddelande.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 31.
MOSAIKGÅTA.

e	i	t	g	r
r	e	a	s	t
k				

ö	n	r	t	g
i		ä		g

ä	s	ö	r		
ö					
u		g	e		
			r		
	s	m	l		
r		a	s		
i					
r	ä	n	f	i	t

Sammansatt vidstående smådelar
till en figur, så att de vägrata
raderna bilda namn på 7 växter.
Den lodräta midtraden bildar lika-
ledes namn på en växt.

Anna H—m.

Lösning insändes, undertecknad
med namn och adress, till Red.
af Idun senast den 19 augusti 1916.

Å kuvertet, som bör vara försedt
med Svenska nationalföreningens mot
tuberkulos välgörenhetsmärke, an-
gives pristävling nr 31.

De två första rätta lösningar som
vid den därefter verkställda gransk-
ningen påträffas, erhålla följande
pris: första pris 10 kronor, andra
pris 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING
N:R 27.

STOR SKILNAD.

Ficklampa-Fickslampa

Vid den företagna granskningen af
insända lösningar ha de två först
påträffade rätta lösningarna lämn-
ats af följande personer, hvilka
alltså erhålla de utfästa kontant-
prisen: Första priset: Fru
Agnes Nordlund, Ö. Ågatan 11, Upp-
sala. Andra priset: Fr. Sig-
rid Ahlgren, Köpingsberg, Tågarp.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

STAFVELSEKORS.

1	2
—	
3	4

I stället för siffrorna sättas staf-
velser med två bokstäver i hvarje,
och skola då följande ord bildas:
1-2 finnes i vulkaniska trakter.
1-3 byggnad. 3-4 gör konstnä-
ren. 2-4 har stor makt. 2-3
ett sätt att komma öfver ett vatten-
drag. 1-4 fiskredskap. 3-1 sä-
ges om solen.

LITET HUFVUDBRY.

Af ordet »firmamentet» skall en
bokstav sättas i hvardera af dessa
6 rutur, så att intet af ordet återstår.
Hur går det till?

GISSA DEN SOM KAN.

1. Hvad är det som har lif och
armar men inga tarmar?
2. Hvad är det som solen aldrig
kan skina på?
3. Hvad är det som minskar
när man lägger på det och ökas
när man tar af det?

RÄKNEUPPGIFT.

När föddes och hur gammal blef
år 1914 en person, hvars lefnadsår
angives genom de båda sista siff-
rorna i hans födelseår?

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 30

BOOKSTAFSPYRAMID: e, Ems, Pa-
dua, Ostende, Offenbach — Emden.
KALEIDOSKOP. Vårt land, vårt
land, vårt fosterland, etc.
KAPSLGÅTAN: Mickel—icke.
CHARADEN (II): Charad.

Svenska Inkokningsburkar

REYMYRE
"REX"
MODELL

Alla storlekar, passande till alla
apparater.

De
Svenska Kristallglasbrukens
Försäljnings-Magasin

Kungl. Hoflev.

18 Gustaf Adolfs Torg
20 Birger Jarlsgatan

VAR ÄR LÄMPLIG PLATS att börja
bokbinderi? Helst där ingen bok-
bindare är förut. Bokbindare.

Vill Ni bliva vackra?

Den berömda YVY-TVÄLEN, som
kommer kunden att stråla av hälsa
och skönhet, innehåller dyrbara och
undergörande essenser och förlänar
ansikte, hals, armar och händer en
utsökt skönhet. På förvånande kort
tid borttager den finnar, fräckar
och rodnad på näsan, liksom röda
och skrovliga händer. Sträv
och sprucken hud försvinner, och genom
ständigt bruk av densamma kan
bildandet av rynkor förekommas.
Borsta Edra tänder med VYDOL
som på en minut giver tänderna
friskhet, skönhet och välukt, befri-
ar från vinsten och tandvärk,
ävensom gula, gröna och svarta
(även av tobaksrök angripna) tänder
bli blandande vita.
Erhålls i varje välorterad affär
från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
TEKNISKA FABRIK, Ystad.

CARL BERGQVIST

FLORODOL-TVÅLEN

är barnens förtjusning.

Använd
Florodol-Tvålen
vid tvättning av de små.
Den bevarar och stärker
deras fina hud
och rosiga hy.

LEDIGA PLATSER

NG, BILDAD, musik, dam får pl. m. husförest. hos ungherre. Sv. med nepret, foto, m. m. till »G. R. T.» ord. Annonsbyrå, Göteborg.

LÄRARINNA, kompet. att undervisa n flickor i 4-6 kl., el. gosse 1:sta kl., kan få plats 1 sept. i ästgård, Småland. Betyg, ref., foto löneanspråk till »Familjemedlem» allaskruf p. r.

VÅ BILDADE FLICKOR få plats liten fam. Den ena som kokerska, n andra som husa. Lön kr. 15. 7. t. »Bruksamhälle», Iduns exp.

OS ÄLDRE DAM finnes plats för i medelålders flicka med solid karaktär, som på egen hand kan sköta alla sysslor inom ett enkelt hem och dessutom vara ett godt sällskap. Hemkärlek och intresse för åtgärdsåtgärder värderas. Sv. med kommandationer och fotografi till »Äster», Iduns exp.

ALITLIG SNALL BÄTTRE FLICKA, dlt kunnig i spädbarns vård, får plats hos familj i Malmö omkr. den 5 sept. Ref. önskas. Sv. emotesder adr. »Fru S.» Åhus.

RDNINGFULL, STADGAD, bättre icka sökes till 24 okt. 1916 att köta 3 persons hushåll i prästgård på landet i Skåne. Familjeedlem. Sv. m. ref. o. lönepret. ll »Prästgård», Estöf, p. r.

LATS I PRÄSTGÅRD 1 sept. i Smånd för bättre, anspråklös flicka, ttr deltaga i alla inom ett hushåll irek. göromål utom grofsysslor. Sv. imte foto till »Familjemedlem», ullaskruf p. r.

ALITLIG SNALL FLICKA kunnig enklare matlagning och bakning illig att under husmoderns ledning köta om hushåll för plats den aug. Sv. m. lönepret. till Samsolms egendom, Ljung.

BARNFRÖKEN, villig, pålitlig och nspråklös, kunnig i sömnad och andarb., får plats i slutet af aug. Västergötaland att sköta ett barn 2 år) och vara behjälplig med lätare göromål. Sv. med läkarebetyg, ef. och anspråk märkt »Godt lynne», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA önskas som barnusa för 3 barn. Sv. t. Allm. tel. laga 40, postadr. Norrtullsvägen 1 tockholm . Fru Norrman.

KOKERSKA OCH HUSA, båda fullt unniga i sitt fack erh. god plats nov. i Västgötastad. Barnfröken innes. Betyg o. löneanspråk till Fullt kunnig, Malen p. r.

BÄTTRE FLICKA, villig att med husmoderns hjälp sköta hemmet önskas snarast. Bekvämt bostad på andet. Sv. m. foto till »Trefnad», Vörrahammar.

EN HUSHÅLLSVAN och en barnkär flicka få genast plats på landet. Sv. med foto till Frisk», Bullaren p. r.

ANSPRÅKSLÖS, SNALL FLICKA, illig att under landtivistelse sköta va barn - jämte deras tvätt - 3 år och 1 år samt ett som väntas i medio af aug., erhåller genast plats. Sv. med betyg och foto till »15 kr.» Postfack 11, Uddevalla.

LÄRARINNA, vilken genomgått seminarium, får plats nästa 1 sept. i egendom i Västergötaland för att undervisa trenne flickor i ålder 11, 10 och 6 år. Undervisning i musik önskvärd. Betyg, rekommendationer, fotografi samt löneanspråk sändas ill »Egendom i Västergötaland», Iduns exp. f. v. b.

ALLVARLIG FLICKA med realex. el. 3 kl. o. goda rekommendationer önskas, helst något underv.-van får plats 1 sept. i fam. i större stationsamhälle i Små. att undervisa 2 barn i elem. 1 kl. och 2 i småskolans kurs, event. musik. Bet., foto, rek. och lönepret. t. »Allvarlig familj», Iduns exp.

BARNFRÖKEN, omkr. 25 år, frisk, fullt kunnig i slädsömnad, erh. god plats 15 sept. i Västgötastad. 4 barn 1-10 år. Ljånare finnas. Betyg och lönepret. till »Barnfröken, Malen p. r.

LÄNDTEGENDOM erh. hushållsfröken gen. plats. Jungfru och barnfröken finnas. Palmquist & Co, Malmsskullnadsgratan 17, Stockholm.

ELLER 15 SEPT. önskas till god familj (8 pers.), boende i Sthlm i nytt hus med alla nutida bekvämligheter, en verkligt duglig jungfru, kunnig i god matlag. och bakning. Inga barn i familjen. Till diversegöromålens utförande finnes en 17-årig hjälpre. Sv. med åldersuppgift och lönepret. till »Verkligt duglig och ordentlig», Iduns exp.

LÄRARINNA, undervisningsv., komp. att undervisa i 4:de och 5:te kl. kurser enl. elem.-skola för flickor, erhåller till hösten förmåll. plats i hem på landet för att undervisa 2 flickor 12 år gamla. Musikkunnig föredrages. Sv. med foto insändas till Gullmarsberg, Skredsvik.

UNDERVISNINGSVAN, helst seminariet bildad lärarinna önskas i familj på landet, att undervisa en flicka i 4:de samt en gosse i 1:sta klass elementarskolekurs. Sv. med betyg och foto till »E. E.» Björkvik p. r.

I PRÄSTGÅRD på Gotland finnes i aug. plats för en hushållerska, som är fullt kompetent att sköta ett landhushåll. Två jungfrur finnas. Sv. m. lönepret. sändes till prostinnan Sik, Lärbo.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna erhåller plats i disponentfamilj på bruk i Småland. Skall undervisa 2 flickor i första klassens kurs. Sökande, som samtidigt kan undervisa i musik, äger företräde. Ansökan insändes till »Tjust», Iduns exp.

ENKEL, PÅLITLIG, ORDENTLIG, bättre flicka, som vill utföra alla slags sysslor, får god plats i liten familj (3 pers.) i större landsortsamhälle. Eg. rum. Bör vara kunnig i enkl. matlag. o. bakn. Betyg o. rek., helst med foto samt lönepret. till »Lärare», Iduns exp. f. v. b.

Lärarinna önskas
att läsa 2:dra klassens kurs med 10-årig flicka. Undervisningsvana fordras, likaså att kunna undervisa i pianospelning. Någon hjälp i hushåll och i handarbete önskas. Reflektörande vände sig med uppgift om meriter, ref. och löneanspråk, ev. foto, under adress »Läkarefamilj i Norrland» till Iduns exp.

Husjungfru.
För en verkligt kunnig husjungfru finnes god plats 24 eller 1 oktober. Den sökande bör vara ordentlig, renlig o. pålitlig, vara väl kunnig i servering samt hafva ett vänligt sätt. Den som ej känner sig kunna fylla dessa fordringar och kan lämna förstklassiga rekommendationer göra sig ej besvär att söka platsen. Eg. rum. Sv. med rekommendationer och fotografi sändes snarast möjligt till fru Ina Wiik, Stegeborgs slott, Stegeborg.

Barnfröken
bildad, språkkunnig (tykska spr.) van vid sömnad och handarbete samt med någon kännedom i sjukvård och sysslor förek. i finare hem, sökes af stockholmsfamilj för 5 års flik. inst. höst el. tidigare. Sv. med upp. gift om ref. o. lönepret. åtföljt af betygsafskr. o. foto till »Stadgad o. omtänksam», Iduns exp.

Bildad flicka
helst från mellersta Sverige, ej under 20 år, får mot fritt vivre eventuellt någon lön, nu genast plats som hjälp och sällskap åt nervsvag (ej sjuk) ung dam. Godt lynne stadgad karaktär samt något kunnig i klädsömnad önskvärdt. Vistelse vid förstkl. pensionat i Småland. Sv. o. m. g. Uppgift om lefnadsförhållanden till »S.» Hjo.
OBS! Svar utan porto besvaras ej.

En ordentlig och snäll Kokerska eller Hushållerska
skicklighet uti såväl finare som enklare matlagning, inläggning m. m., kan få god plats i ett 3 persons hushåll i Göteborg den 1 eller 24 okt. Utan förstklassiga rekommendationer reflekteras ej. Skriftlig hänväsende till direktör Oscar Gyllenhammar, Göteborg.

Växi hospital.
Till lediga biträddande föreståndarskeplatsen å hospitalens mansafdelning kunna ansökningar åtföljda af friskbetyg och vittorid öfver föregående tjänstgöringar, helst jämte fotografi, insändas till öfverläkaren före den 15 nästkommande augusti.

Plats
som hushållerska finnes å Hvetlanda sjukstuga. Sökanden bör vara ordningsam och sparsam, kunnig i matlagning och bakning. Köksa finnes. Lön 32 kr. pr månad, eget rum och fritt vivre. Ansökan åtföljd af betyg ställes till Syssломannen, Sjukstugan, Hvetlanda.

Skolhushåll.
Frisk, enkel, bildad och musikalisk flicka, ej under 25 år, villig att på egen hand jämte yngre jungfru med ordning och ansvarskänsla förestå skolhushåll i Umeå för 4 barn om 15-3 år och att öfvervaka barnens läsläsning samt efterse och laga deras kläder, önskas till 1 sept. Sv. med foto, rek. och löneanspråk till »Skolhushåll» under adr. S. Gumælii Annonseb., Sthlm, f. v. b.

Barnfröken
enkelt och arbetsam, kunnig i sömnad och husliga göromål samt komp. att läsa läxor med barn och helst ngt musikalisk, får plats inst. sept. mån. hos direktörfamilj i Göteborg. Barnen i ålder 10-8-5 år. Sv. med betygsafskr., lönepret. samt uppgift å ref. emotes till sign. »Anspråklös och gladlynt», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

En epidemisjuksköterskebefattning
inom Norrtälje provinsialläkarestrikt, med placering i Väddö, är ledig att tillträda den 1 september innevarande år. Löneförmaner: 800 kronor; vid förrättning 50 öre per dag, fri kost och resor. Ansökan, åtföljd af vederb. betyg insändas före den 10 augusti till Doktor G. Törnell, Norrtälje.

Ensamjungfru
eller kokerska, kunnig och pålitlig, erhåller från 1 sept. förmållig och väl aflönad plats i familj boende i fullt modern och bekväm vånig. Barnjungfru finnes. Goda betyg och ref. fordras. Sv. till »Välrekommenderad X», Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Barnfröken.
Elementarbild., barnkär flicka, helst musik. och något sykunnig, erh. till 1 sept. god plats hos änkefru som sällskap och hjälp till hemmet och för tre barn (ålder 7-11 år). Två jungfrur finnas. Sv. med betygsafskr., ref. och löneanspråk sändas till »God hjälp» under adr. S. Gumælii Annonseb., Sthlm, f. v. b.

Lärarinna
undervisningsvan, önskas i höst till egendom i Södermanland att undervisa 2:me flickor i kl. 5 och 6. Sv. torde sändas till fru Adlercreutz, Grinda, Malmköping.

Undervisningsvan
musikalisk, helst slöjd-kunnig lärarinna önskas 1 september för 3 barn 7-9-10 år till läkarefamilj. Sv. till »Jämtland 1 september», under adr. S. Gumælii Annonseb., Stockholm f. v. b. Afskrifter af betyg, foto och ref. torde bifogas.

För öppnandet af Tjänarinneskola
i Sthlm (efter amerikanskt mönster) sökes värek. dam med 2,000 kr. kapital samt fullt komp. att förestå densamma. Sv. m. löneanspråk, betygsafskr. o. foto t. »Nyhets i Sverige», S. Gumælii Annonseb., Sthlm, f. v. b.

Barnfröken
med vänligt och godt sätt samt försedd med goda rek. erhåller 15 aug. plats i Stockholmsfamilj med tre barn, ålder 9 mån.-6 år. Sv. med betygsafskr. och löneanspråk torde sändas till Sörby gård, Vreta Kloster.

Plats som sjuksköterskelev
vid Kroppefjälls sanatorium finnes genast ledig. Reflekt. torde hänvända sig till Sanatoriets läkare, adr. Dals-Rostock.

Informator
manlig eller kvinnlig önskas till 1 sept. att höstterminen läsa med gosse, uppl. i kl. 4 och flicka i kl. 2. Sv. med betyg och löneanspråk sändes till Jägmästare O. E. Holm, Gellivare.

Bättre flicka
får lära hushåll m. m. på landet mot att delt. i enkl. görom. Vänl. bem. Sv. t. »Familjemedlem», Dufnäs.

PLATSSÖKANDE

EX. SLÖJDLÄRARINNA med goda betyg önskas mot fritt vivre o. liten lön plats i skola (bitr. vik.), tapisserrimagasin eller familj. Sv. till »Mera praktik», Iduns exp. f. v. b.

VAR FINNES PLATS på kontor för en rask och hurtig flicka. God stil. Något kunnig i bokföring. Fritt vivre önskas. Sv. till »1 okt. 1916», Sölvesborg p. r.

EN 20-ÅRIG BÄTTRE FLICKA önskar plats i mindre fam. som hjälp o. sällsk. Van vid husl. sysslor. något kunnig i sjukv. Sv. till »September 1916», Falun p. r.

BARNSKÖTERSKA som genomgått en kurs i barnvård önskar plats i fam. Sv. till »20-åring», Stora Tuna.

SOM HUSHÅLLSFRÖKEN eller att förestå ett mindre hem önskar erfaren och pålitlig 33-årig husföreståndarinna plats, kunnig och intresserad i trädgårdsskötsel. Sv. till »1 september 1916», Iduns exp. f. v. b.

UNG, BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning och husliga göromål önskar till hösten plats att ensam sköta litet hem, där nutida bekvämligheter finnas. Sv. t. »Hösten 1916», Nissafors p. r.

UNG FLICKA önskar att mot fritt vivre få hjälpa till med ett godt landthems skötsel under aug. mån. Sv. mott. tacks. af »Alfrida», Tidning i Olm p. r.

LÄRARINNA, i vår utexam. från högre lärarinneseminarium, undervisningsvan, önskar plats för nästa läsår. Tacks. för sv. t. »Ej musik». Iduns exp. f. v. b.

UNDER KOMMANDE LÄSÅR önskar lärarinna plats i familj på landet, helst i prästgård, att undervisa minderåriga barn. God rekommendation från frut innehaf plats. Sv. till »Familjemedlem 21», Sv. Tel.-b. Annonsafdelning, Göteborg.

SKOLKÖKSLÄRARINNA. utexam. fr. Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, med utmärkt betyg fr. 3-årig tjänstgöring vid flyttande skolkök, önskar plats vid fast skolkök, hushållsskola el. dyl. Sv. t. »28 år», Iduns exp.

ENKEL, BÄTTRE, medelålders flicka som med ordning och sparsamhet är van förestå bättre hem söker plats i godt hem. Sök. är barnkär och van omhändertafva barn. Sv. till »Duglig husföreståndarinna 1916», Iduns exp. Stockholm.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i enkl. matlag., bakn., sömnad, väfnad. önskar plats i sept. att förestå huset för ensam bättre person eller i familj. Betyg finnas. Sv. mkt »S.» Iduns exp. f. v. b.

EXAM. KINDERGARTENLÄRARINNA önskar plats i skola eller hem. Undervisningsvan i språk och andra skolämnen. Sv. till »Lena», Helsingborg p. r.

GEB. JUNGE DEUTSCHE, 20 Jahre, sucht Aufnahme in guten Hause zur Stütze und Gesellschaft der Hausfrau oder zur Kindern. Bedingung ist vollständiger Familienanschluss. Event. kleines Taschengeld. Angebote an die Expedition des Blattes oder direkt: Fräulein Helene Keller, Neustrelitz, Bahnhofshotel.

26 ÅRS BÄTTRE, BARNKÄR flicka som för närvarande genomgår kurs i finare handarbete och kunnig i alla husliga sysslor önskar plats i god familj i september där jungfru finnes, som barnfröken och gärna bitr. i öfriga syssl. Något musik. Sv. t. »Familjemedlem», Marianeund p. r.

HUSLIG SMALÄNSKA, som genomgått 8-kl. läroverk önskar komma i familj att läsa med barn 8-13 år. Betyg och ref. fr. föregående plats finnes. Sv. t. »Undervisningsvan, Jönköping p. r.

UNG KVÄNNL. GYMNASIST önskar plats ant. att undervisa barn från realskolans 1:sta t. o. m. 4:de klass eller också som skrifbiträde vid bruk el. dyl. där skrifgöromål finnes. Sv. till »Inger», Vara p. r.

PLATS SOM GVERNANT önskas till hösten af undervisningsvan, musikalisk flicka, som med goda betyg, i sommar utexaminerats fr. 8-kl. elementarläroverk för flickor. Benäget sv. emotes tacksamt under adr. »1898», Box 2, Fellingsbro.

EX. SLÖJDLÄRARINNA som med goda betyg genomgått handarbetsseminarium och kurs i konstväfn. hos Handarbetets Vänner, söker lämplig anställning snarast möjligt. Sv. tacks. t. »Juli 1916», Iduns exp.

Prästdotter
önskar 1 sept. plats på landet att förestå äldre herres hem. Sv. till »Kunnig och van» Iduns exp. f. v. b.

Undervisningsvan, elementarbildad flicka med normal-skolekomp. önskar plats i familj att läsa med barn (helst på herrgård i närheten af Sthlm). Sv. till »Något musikalisk 21 år», Iduns exp. f. v. b.

Barnsköterskor
samt enklare sjuksköterskor önska arbete genom Svenska Sjuksköterskebyrå, Kungsgatan 21, Göteborg.

En anspråklös flicka
af bildad familj, något musikalisk, med goda betyg från genomgått 8-klassigt läroverk, önskar till hösten plats att läsa med mindre barn. Villig deltaga i lättare husliga sysslor eller skrifgöromål. Någon lön önskas. Sv. till »Greta 17», Helsingborg p. r.

Ung tyska

söker plats som sällskapsdam eller för barn. Kunnig i engelska, franska och tyska. Musikalisk. Kunnig i sjukvård. Små anspråk. Sv. mkt »A. E. 966» till Rudolf Mosse, Erfurt.

INACKORDERINGAR.

FURUDALSKA PENSIONAT. Gamml bruksherrgård i v. a. Dalarna. Skogrik; hög trakt, (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt o. fiske. Rek. såsom utm. rekreationsort. Uppl. Sv. Tur.-foren. eller fru G. Wuttke, Furudal. Rikst. Furudal 2 C.

OKTORINNA VILMA ERIKSSON
Hvilo hem, beläget 15 min. skogs promenad från Arvika. Inackorderingspris kr. 350 pr dag, 80 å 90 kr. för mån. Bröstklena mottagas ej. Adr. Hörsåsen, Arvika.

I HÖG, FRISK TRAKT af Södermanland mottagas fortfarande sommar-gäster till moderat pris. Tillfälle till bad, gymnastik och rekreerande sommarliv. Vidare genom fru E. Levin, Bie.

EN SKOLFLICKA får dela med dito ljust varmt rum, godt bord i resp. tjänstemannafamilj från inst. höst-termin. Nära Ahlinska och Wallinska skolorna. Sv.: »Ljust rum». Iduns exp.

FÖR UNGDOM som ämnar genomgå Schartaus handlinst. finnes inack. i bild. fam. Ref. Nut. bekv. ss. badrum, el. ljus, w. c.

FRU T. DILLNER, Hornsg. 4 III.
Godt hem i Värmland
I tjänstemannafam. vid större bruk i Värmland kan en gosse få god inack. o. undervisn. samtidigt med egen son, som skall läsas upp i elementarskolans första klass. Sv. till »Godt hem», Iduns exp. f. v. b.

I verkligt godt hem
i Sthlm med soligt läge strax invid Odenplan mottagas till hösten i el. för inackord. tvenne skolgossar el. skolflickor att dela rum. De finaste ref. kunna lämn. Sv. t. »Godt omvårdnad och tillsyn», Iduns exp. f. v. b.

Skolkamrat - lekkamrat.
Snäll och värlartad 6-årig flicka kan erhålla inackordering i godt hem på herrgård i Småland för att såsom kamrat till husets dotter deltaga i undervisning för skicklig lärarinna. Moderlig omvårdnad och tillsyn. Sv. till »Era hem», under adr. S. Gumælii Annonseb., Stockholm f. v. b.

Gosse eller flicka
kan i medio af aug. eller 1 sept. få god inackordering i bättre väl-rekommenderadt hem. Ref. önskas och lämnas. Sv. till »Godt bord», Iduns exp. f. v. b.

Ny hushållskurs
15 Sept.-20 Dec.
samt semesterinackordering för 2 unga damer, som vilja dela rum. 80 kr. i mån.; högre för enskildt. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandviks herrgård, Smålands Burseryd.

Eff fosterbarn

helst flicka om två å tre år, emottages som eget mot en summa ett för allt, till barnets uppfostran. Sv. till »Godt hem 1916», Gumælii Annonseb., Malmö.

För dem som söka läkare i Stockholm.
Syster Elisabeth Werners SJUKHEM
Nybrogatan 3.
Riks Tel. 8509. Allm. Tel. 26348.

Pastellporträtt
utföras såväl efter lefvande modell som efter foto eller med en kombination af båda, särskildt lämpande sig för barnporträtt. Ref.: Grefve G. Trolle-Bonde m. fl. Närmare upplysn. om färgjusteringsmetod, priser, format, intyg m. m. (Rekv. »Cirkulär») meddelar J. Ekegren, Villafors, Askersund.

Tandteknikerkurs.

Assistent W. Johnsons kurs börjar åter den 1 sept. Anmälningar snarast, Malmsskullnadsgratan 60, Stockholm. Porto.

KLÄDDENS HUSMODERSKOLA
NYLAND (vid Ängermanelfven)
börjar sin 2:a termin den 1 september 1916. Prospekt och ref. på begäran genom föreståndarinna Fru Sigrid Odlund, Nyland.

Långbanshyttans Slöjd- och Hushållsskola, Värmland.
Unga flickor erhålla grundlig och omfattande undervisning uti matlagning, bakning och konservering, samt uti allt som förek. i ett större mera kräfvande hem. Riks Filipstad 184.
ELFRIDA KASTMAN.

Vid Vinslöfs kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola

belägen inom Vinslöfs municipalsamhälle vid järnvägsstation, börjar nya kurser den 1 inst. nov. Skolan den största i sitt slag i Sverige, understödes af staten och länets hushållningsallskap. Prospekt sändes på begäran genom skolans verkst. direktör S. J. S. Erman, Vinslöf. Styrelsen.
Nämn denna tidning.

Dr Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSVJKDOMAR och REUMATISKA
AKOMMOR.
Kungsporsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prof. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MESSAGE- & GYMNASIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Vid Prof. Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i
Massage och Sjukgymnastik.
Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9.
Stockholm.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förnämligaste enskilda handelsläro-
verk för elever med högre förkunskap.
Sommarkurs | Handelskurs | Gymnasialkurs
10/8-10/9 | 10/9-10/10 | 10/10-10/11
Begär prospekt!

Afmagringsstval,
— absolut verkande — oskadlig.
Pris kr. 4:50 + porto. Förs. distr.
Franska Parfymermagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21.

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa
medel mot rynkor, fräcknar, lefverfläck-
kar, finnar, fassel m. m. Pris kr. 6:—
+ porto. **Franska Parfymermagasinet,**
Drottninggatan 21, Stockholm. Hoflev.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu
hos frisörer och i parfymeraffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

Turkiska badet
i Malmörbadet är öppet hvarje
torsdag för damer. Yppersta medel
för bibehållandet af smärt figur
och fin hy. Badet är angenämast,
om man är flera i sällskap. Pris före
kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

Vackra ögon.
Ögonbryn och ögonfransar färgas
varaktigt svarta eller bruna genom
"Madonna" färg
Obs! Sitter i efter tvättning.
Oskadligt! Pris 4:50 per sats. Hem-
sändes. Till landsorten mot postför-
skott. Allm. 167 30. Riks 37 92.
Regeringsgatan 51. HENNIES

Tvätt!
Tvättning och mangling af privat-
kläder utföres på ett i allo förötklas-
sigt sätt i **Mälarebadets Tvätt-
& Stryknäring** till ett pris
af **35 öre** pr kg. för tvättposter
öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri af-
hämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

LOTION ALMA
mot fet och transpirerande hud
samt mot pormaskar. Användes
till ansikte, hals, byst och armar.
Huden blir ljust matt. Verkar
omedelbart. Pris 4 kr., till lands-
orten mot postförskott.
Maria Enquist, Ex. Sjukgymn.,
institut för Skönhetsvård o. Plas-
tiska Operationer. Biblioteksg.
6-8, Sthlm. R. 16068. A. 22662.

Helpension för flickor och mindre gossar börjar 1 sept. vid
Aringsberg, 15 min. väg från Alvesta järnvägs-
station. Stora ljusa lokaler; härligaste läge. Undervisning i alla skolämnen
enl. läroverkens kurser samt i musik. God vård och tillsyn. Ref. lämnas
Alvesta i juli 1916. **Elsa Kjellander.**

Skogsbo Hushållsskola, Leksand,
börjar den 15 sept. ny kurs för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen
omfattar finare och enklare matlagning, äfven vegetarisk, klädsömnad, väfning
samt främmande språk, bokhålleri och födoämneslära. Pris 900 kr. för
arbetsår. Upplysningar lämnas och referenser lämnas af
Adress till 1 sept. **LEKSODA. Gertrud Walin, Signe Philip.**

Nobynäs Hushållsskola.
Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, belägen i vacker trakt
på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärneborgs anhalt, vid
linjen Stockholm—Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd med-
delas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och
anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frin-
naryd. Rikstelefon Frinnaryd 5.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.
Grundad år 1902.
Kursen för unga, bildade flickor omfattar 3 1/2 mån.,
börjar fredagen den 1 September kl. 12 midd.
Kursen för fruar omfattar 10 veckor med arbete hvarje
Torsdag f. m. från kl. 9 eller 1/2 10 f. m. till kl. 1/2 4 e. m.,
börjar den 5 Oktober.
Aftonkursen omfattar 10 veckor med arbete hvarje ons-
dag e. m. från kl. 6—9 e. m., börjar den 6 September.
Vegetariska för- och eftermiddagskurser komma äfven
att anordnas under hösten med början i September.
Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss.
Rikstel. 20 35. Stockholmstel. 93 02.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 17:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1916. Under-
visning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och in-
läggaingar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjuk-
matlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser.
Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i
huslig ekonomi. Adress till 28 Aug. Nyåker, Leksboda. Sedan Stock-
holm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Avesta: Avesta-Posten.	Mora: Mora Tidning.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Borås: Borås Tidning.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Piteå: Norrbottens Allehanda.
Eslöf: Skåningen Eslöfs Tidning.	Skellefteå: Skelleftebladet.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.	Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Falun: Falu-Kuriren.	Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Gefle: Gefle-Posten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.	Söderhamn: Västernorrlands Tidning.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Södertälje: Södertälje Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad	Uddevalla: Bohusläningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Uppsala: Tidningen Upsala.
Hörby: Mellersta Skåne.	Visby: Gotländingen.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Vänersborg: Elfsjö-Läns Annonssblad.
Kalmar: Barometern.	Västervik: Västerviks Veckoblad.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Västerås: Westmanlands Allehanda.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Växiö: Smålandsposten.
Kristinehamn: Ansgariposten.	Ystad: Södra Skåne.
Laholm: Sydhalland.	Örebro: Örebro Dagblad.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Länköping: Östgöta Correspondenten.	Östersund: Jämtlands Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.	Östhammar: Östhammars Tidning.

MÄRKET MARKATTAN
(MONKEY BRAND)

TVÄTTAR
ICKE
KLÄDER.

VÄRLDENS FÖRNÄMSTA SKURPUTSTVÅL
— FÖR ALLMÄN RENGÖRING I HUSHÅLLET —

RENGÖR OCH PUTSAR PÅ EN GÅNG
ALLA SLAGS
METALLER, GLASVAROR, STENGODS
EMALJVAROR, LINOLEUM OCH MÅLADE YTOR.

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.
Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna
i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konser-
vering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp
af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt
rengöring, tvätt och strykning, vården af linne o. säng-
kläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd-
och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lag-
ning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom
Samaritkurs. — — — Som skolan aser att ej blott meddela
eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och
plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den till-
syn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom
skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.:
Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk.
Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar 15 sept. Förfrågningar
besvaras omgående af skolans föreståndarinnan
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.

Strängnäs Hushållsskola.
12 arbetsåret. Husmoderskurser: 18 aug.—18 dec. samt 20 jan.—20 maj.
Grundlig och praktisk undervisning. Godt hemlif. Prospekt och referenser ge-
nom **Fru M. Braune, Strängnäs.**

Praktiska Hushållsskolan i Södertälje,
Ekdalsgatan 13, börjar ny 3 mån. kurs 12 September.
Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinack, kan erh.
vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever
antagas. Referenser: Fröken A. Klingenskierna, Södertälje, Rektor Ax. Falk,
Södertälje, Dr Rurik Holm, Näsås, Floda st. Prospekt tillhandahållas och an-
mälningar mottagas före 1 sept. av skolkökslärarinna vid Näsås, Fröken
Rosa Mutén, adr. Slottet, Näsås Floda st.
Anna Björkman, ex. Handarbetslärarinna. Rosa Mutén, ex. Skolkökslärarinna.

För Kindergården och Småskola
utbildas lärarinnor i Uppsala Enskilda Läroverksseminarieklass.
Kursens genomgång ger företräde vid ansökan till lärarinnekurs i hus-
lig ekonomi vid Fackskolan i Uppsala.
Prospekt genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad. Carola Eneroth.

Fröbel-Institutet i Norrköping
Utbildningskurser:
A. för kindergården. B. för uppfostrarinneskolan i allmänhet.
C. för späda barns vård.
Prospekt erhålles mot porto. **Ellen och Maria Moberg.**

Enskilda Gymnasiet
Styrmanngatan 22—24, Stockholm.
Samskola. Studentexamen tages på 2 år af dem, som aflagt realskole-
examen eller äga motsvarande kunskaper. Realskoleexamen på 1 1/2 å 2 år
af dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdespröfning. Begär prospekt.
STYRELSEN.